

เอกสารวิชาการ  
เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันนิติบัญญัติ  
ของสำนักงานคณะกรรมการรัฐสภาระหว่างประเทศ  
ภายใต้หัวข้อ  
“บทบาทของรัฐสภาระหว่างประเทศต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม”

โดย ทีมงานด้านสิ่งแวดล้อม

## บทนำ

ในการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ ประเด็นปัญหาหลักที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษและได้รับการจับตามองจากรัฐสภาทั่วโลก ได้แก่ ปัญหาด้านการเมืองความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นต้องมุ่งแสวงหาความร่วมมือและการเจรจาในเวทีการประชุมทั้งหลาย อย่างไรก็ตาม ปฏิเสธไม่ได้ว่า ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมนับเป็นปัญหาใหญ่ที่ได้รับการกล่าวถึงในบริบทของประชาคมระหว่างประเทศ ซึ่งรัฐ (States) ต่าง ๆ ในฐานะรัฐภาคีภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ได้เจรจาทหาทางออกร่วมกันผ่านการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Conference of Parties: COP) ในฐานะกรอบการประชุมประจำปีที่สำคัญของภาคีรัฐบาล ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินการเพื่อจัดการปัญหาโลกร้อนของรัฐภาคี โดยรัฐสภามีหน้าที่สนับสนุน ผลักดัน และตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลในประเด็นดังกล่าวด้วย เนื่องจากทุกประเทศบนโลกต่างเชื่อมโยงกันด้วยสภาวะสิ่งแวดล้อม ทั้งในเรื่องของระบบนิเวศและความสมดุลของธรรมชาติ ดังนั้น ผลที่เกิดจากการทำลายสิ่งแวดล้อมในประเทศหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

องค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ อาทิ สหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union: IPU) สมัชชา-รัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter-Parliamentary Assembly: AIPA) สหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก (Asian-Pacific Parliamentarians' Union: APPU) การประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (Asia-Pacific Parliamentary Forum: APPF) ตลอดจนสมัชชา-รัฐสภาเอเชีย (Asian Parliamentary Assembly: APA) ต่างหยิบยกปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นหารือในเวทีการประชุมของตน ซึ่งรัฐสภาไทยได้มีโอกาสติดตามประเด็นที่เกี่ยวข้องจากการร่วมรับรองเอกสาร อาทิ ร่างข้อมติด้านสิ่งแวดล้อม เอกสารผลลัพธ์ของการประชุมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า บทบาทของรัฐสภาระหว่างประเทศต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม สามารถจำแนกได้ในประเด็นหลักต่าง ๆ โดยจะขอสะท้อนมุมมองขององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ รวมถึงบทบาทของรัฐสภาไทยในการผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแบบอย่างของการดำเนินการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการลดการทำลายสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะร่างพระราชบัญญัติที่ริเริ่มจากมติของการประชุมระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม หรือที่ผลักดันจากการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ เพื่อยกตัวอย่างแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในภาคนิติบัญญัติ สำหรับเป็นฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนสมาชิกรัฐสภาไทยในการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ รวมถึงเพื่อประโยชน์ใน

การอ้างอิงหรือประกอบการนำเสนอที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนและผลักดันภารกิจด้านสิ่งแวดล้อมขององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ โดยเฉพาะข้อมติและเอกสารผลลัพธ์ของการประชุม

เอกสารฉบับนี้จัดแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ร้อยเรียงตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการขยะทะเล และการริเริ่มทางการเงินเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในมิติของรัฐสภาระหว่างประเทศ ลำดับการนำเสนอตามกรอบองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคไปสู่ระดับโลก มุ่งเน้นประเด็นที่รับรองในเวทีการประชุมที่สมาชิกรัฐสภาได้มีส่วนร่วมในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม

## บทบาทของรัฐสภาระหว่างประเทศต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

### ➢ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กรมอุตุนิยมวิทยา (๒๕๖๕) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) ถือเป็นหัวใจของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมบนโลก เนื่องด้วยประเด็นดังกล่าวนี้เป็นผลทางตรง หรือทางอ้อมจากกิจกรรมของมนุษย์ นอกเหนือจากความผันแปรตามธรรมชาติ ที่ทำให้องค์ประกอบของบรรยากาศเปลี่ยนแปลงไป กิจกรรมของมนุษย์ได้ก่อให้เกิดปริมาณก๊าซเรือนกระจกในบรรยากาศเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ภาวะเรือนกระจกทวีความรุนแรงกว่าที่ควรจะเป็น และอุณหภูมิพื้นผิวโลกสูงขึ้น หรือที่เรียกกันว่า “ภาวะโลกร้อน”

ด้วยสาเหตุข้างต้น ประกอบกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยเฉพาะเป้าหมายที่ ๑๓ Climate Action “ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น” และเป้าหมายที่ ๑๗ Partnerships for the Goals “เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ที่ระบุให้ทั่วโลกมีเป้าหมายร่วมกันในการบรรลุ SDGs ภายในปี ๒๕๗๓ รัฐสภาระหว่างประเทศทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับโลกต่างให้ความสำคัญกับประเด็นนี้ โดยการอภิปราย ปรัชญาหรือ และพิจารณาทิศทางและแนวโน้มที่เป็นไปได้ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผ่านการนำเสนอข้อมติหรือเอกสารผลลัพธ์ของการประชุม ตลอดจนข้อเรียกร้อง ดังนี้

## สหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก (APPU)

ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกถือเป็นพื้นที่ที่มีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติมากที่สุดในโลก ทั้งยังรุนแรงขึ้นเกินกว่าผลกระทบที่เคยคาดการณ์ไว้ รวมถึงการที่รัฐสภาสมาชิก APPU จำนวนหนึ่งเป็นประเทศหมู่เกาะขนาดเล็ก ซึ่งได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมากทั้งจากภาวะโลกร้อนที่ส่งผลต่อกระแสน้ำขึ้นน้ำลง การกัดเซาะชายฝั่ง และภัยพิบัติทางธรรมชาติต่าง ๆ APPU จึงได้สะท้อนความกังวลต่อปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาโดยตลอด ในการประชุมกรอบ APPU หลายวาระ จึงได้นำประเด็นดังกล่าวเป็นหัวข้อหลัก (Theme) อาทิ การประชุมคณะมนตรีสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ ๘๒ และการประชุมสมัชชาใหญ่ของ APPU ครั้งที่ ๔๘ ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑ ณ สาธารณรัฐนาอูรู หัวข้อ “การเสริมสร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสียและการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก : การป้องกัน การบรรเทาภัยพิบัติ พลังงานหมุนเวียน สันติภาพและความรุ่งเรือง (Strengthening Stakeholder Partnership and Climate Change Resilience in the Asia & Pacific Region : Disaster

*Prevention, Mitigation, and Renewable Energy, Peace and Prosperity)*” ซึ่งที่ประชุมได้มีการหารือร่วมกันในประเด็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ปัญหาภัยพิบัติ การกัดเซาะชายฝั่ง การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ รวมถึงการใช้พลังงานหมุนเวียนในอนาคตภายในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก นอกจากนี้ ยังได้อภิปรายถึงการประสบปัญหาพายุไซโคลนของประเทศในแปซิฟิก และการเผชิญกับสภาพอากาศที่เลวร้ายตลอดปี ซึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อโลกและมนุษย์ โดยเรียกร้องให้รัฐสมาชิกได้ดำเนินการร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาและจัดให้มีแนวทางเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และคณะผู้แทนรัฐสภาไทยได้ร่วมในการแลกเปลี่ยนต่อที่ประชุมถึงแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy: SEP) ในรัชกาลที่ ๙ และแผนงานระยะยาวของประเทศไทย ที่ได้ให้ความสำคัญกับ SDGs ด้วย

นอกจากนี้ ประเทศสมาชิก APPU ยังได้ร่วมกันรับรองข้อมติด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหลายฉบับ อาทิ *ข้อมติว่าด้วยการเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิกให้ความร่วมมือด้านการพัฒนาและการส่งเสริมกลยุทธ์การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Resolution urging APPU member states to cooperate on the development and promotion of climate change adaptation strategies)* ซึ่งมีสาระสำคัญเน้นย้ำถึงภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์และทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งได้คุกคามประชาชน ก่อให้เกิดปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และความเค็มของดินจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเทศหมู่เกาะขนาดเล็กและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดทั่วภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก พร้อมทั้งเรียกร้องให้ประเทศสมาชิก APPU ร่วมในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และยกระดับความสามารถในการฟื้นตัว *ข้อมติว่าด้วยการเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิกส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนและกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว (Resolution urging APPU member states to promote renewable energy and accelerate the development of green economy)* ซึ่งอ้างถึงการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลมีส่วนก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน และการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ รวมถึงคุกคามระบบนิเวศของโลก ตลอดจนความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ทั้งนี้ เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ถือเป็นทางเลือกสำคัญในกระบวนการของการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงานในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จึงเรียกร้องให้ประเทศสมาชิก APPU ร่วมกันส่งเสริมการพัฒนาพลังงานหมุนเวียน (Renewable energy) และลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล เพื่อบรรเทาภัยคุกคามที่เกิดจากภาวะโลกร้อนและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก นอกจากนี้ ยังเรียกร้องให้ประเทศสมาชิก APPU พิจารณาจัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และกระตุ้นความร่วมมือระดับภูมิภาคในด้านนโยบายและเทคโนโลยีด้านพลังงานหมุนเวียนเป็นระยะ ๆ *ข้อมติว่าด้วยการสนับสนุนให้สมาชิกสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิกจัดการประชุมสุดยอดว่าด้วยพลังงานหมุนเวียนและสร้างความพร้อมในระดับภูมิภาคโดยการแลกเปลี่ยนการคาดการณ์เกี่ยวกับภัยพิบัติด้านสิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีเพื่อวัดกระแสน้ำขึ้น และประสบการณ์เพื่อเตรียมรับมือและตอบสนองต่อสภาพอากาศที่รุนแรงได้อย่างเหมาะสม (Resolution encouraging the member entities of the Asian-Pacific Parliamentarians' Union to hold its respective “Renewable Energy Summits” and to build regional resilience through exchange of forecasts on environmental disasters,*

*technologies to measure the rising tides, and experiences; in order to adequately prepare and respond to extreme weather events)* เน้นย้ำไปที่การกล่าวถึงมาตรการป้องกันความเสี่ยงจากภัยพิบัติและการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ซึ่งจะสามารถช่วยปกป้องประเทศสมาชิก APPU จากภัยพิบัติในอนาคตและผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศหมู่เกาะขนาดเล็ก ดังนั้นความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล เทคโนโลยีและประสบการณ์ระหว่างประเทศสมาชิกจะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภูมิภาคได้ และหากแต่ละประเทศสมาชิก APPU กำหนดเป้าหมายด้านพลังงานทดแทนและยกระดับไปสู่ความร่วมมือในภูมิภาคจะสามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้ **ข้อมติว่าด้วยการเรียกร้องสมาชิกสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิกให้ความช่วยเหลือประเทศหมู่เกาะขนาดเล็กในประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการป้องกันภัยพิบัติ** (*Resolution urging members of the Asian-Pacific Parliamentarians' Union to assist Small Island States with the issue of climate change and disaster prevention*) ซึ่งตระหนักถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของภัยพิบัติทางธรรมชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศที่เปราะบางในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมู่เกาะที่มีพื้นที่ต่ำกว่าน้ำทะเล โดยได้เน้นย้ำถึงกรอบการดำเนินงานเช่นใดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๗๓ (Sendai Framework for Disaster Reduction 2015 – 2030) และวาระการพัฒนายั่งยืน พ.ศ. ๒๕๗๓ (2030 Agenda for Sustainable Development) ว่าเป็นกรอบที่มีประสิทธิภาพในการยกระดับการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศและภูมิภาค จึงเรียกร้องให้ประเทศสมาชิก APPU และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันทำงานเพื่อบรรลุตามกรอบการดำเนินงานดังกล่าว และร่วมมือกันแสวงหาแนวทางในการลดและเสริมสร้างขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **ข้อมติว่าด้วยการส่งเสริมสมาชิกหน่วยประจำชาติในสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิกเรียกร้องให้หน่วยประจำชาติสาธารณรัฐเกาหลีถ่ายโอนเทคโนโลยีด้านการทำฟาร์มสาหร่ายทะเลให้แก่หน่วยประจำชาติในแปซิฟิก** เนื่องจากจะช่วยลดก๊าซคาร์บอนในอากาศและลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนในหมู่เกาะแปซิฟิก และยังสามารถสนับสนุนเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ บริเวณหมู่เกาะแปซิฟิก ขณะเดียวกันสามารถลดความเร็วของกระแสน้ำขึ้นและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (*Resolution encouraging the member National Groups of Asian-Pacific Parliamentarians' Union to urge the Republic of Korea National Group to transfer their technology in seaweed farming to the National Groups of the Pacific Islands as this will help reduce the carbon in the air and thus help in reducing carbon emissions in the Pacific and it would also help the economies of the Pacific Island Nations and at the same time it will help reduce the speed of rising tides and effects of Climate Change*) ซึ่งเชื่อว่าความพยายามร่วมกันในการถ่ายโอนเทคโนโลยีและองค์ความรู้ระหว่างประเทศสมาชิก APPU จะเป็นการช่วยเหลือในขั้นแรก เพื่อการบรรเทาความยากจนและสนับสนุนเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก การต่อสู้กับระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น รวมถึงการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในแนวทางที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยได้เน้นย้ำความสำคัญของรัฐบาล และชุมชน ที่จะร่วมกันและสนับสนุนต่อการลดผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

นอกเหนือจากผลลัพธ์ของการประชุมคณะมนตรีสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ ๘๒ และการประชุมสมัชชาใหญ่ของ APPU ครั้งที่ ๔๘ ดังกล่าวแล้ว ในคราวการประชุมคณะมนตรีสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ ๘๓ และการประชุมสมัชชาใหญ่ของ APPU ครั้งที่ ๔๙ ณ ไทเป ไต้หวัน เมื่อปี ๒๕๖๒ ยังได้มีการเน้นย้ำความสำคัญของประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างต่อเนื่อง ภายใต้หัวข้อ “*ประชาธิปไตยแห่งท้องทะเลและภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่ยั่งยืน (Oceans of Democracy and a Sustainable Indo-Pacific)*” ซึ่งเป็นประเด็นที่สัมพันธ์กับปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยที่ประชุมได้รับรองข้อมติที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้แก่ *ข้อมติว่าด้วยการสนับสนุนเวทีความร่วมมือด้านการวิจัยเพื่อการอนุรักษ์ระบบนิเวศทางทะเลข้ามพรมแดนและใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Resolution promoting a platform for cooperation in cross-border marine ecological conservation research and sustainable use of resources in the Asia-Pacific region)* ซึ่งได้ตระหนักถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มลพิษทางสิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มากเกินไป ก่อให้เกิดการทำลายถิ่นที่อยู่ของพืชและสัตว์ทะเล และคุกคามต่อความหลากหลายด้านชีวภาพทางทะเล ส่งผลกระทบในวงกว้างต่อประเทศแนวชายฝั่ง และสร้างปัญหาให้แก่ทุกประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก และ *ข้อมติว่าด้วยการเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิกทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาและสนับสนุนแผนงานของถิ่นฐานในการลดคาร์บอนอย่างยั่งยืน (Resolution urging APPU member states to work together to develop and promote low-carbon sustainable homeland program)* ซึ่งกล่าวถึงภาวะโลกร้อนที่ก่อให้เกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ขึ้นบ่อยครั้ง ทำให้หลายประเทศทั่วโลกส่งเสริมมาตรการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างจริงจัง ทั้งนี้ ไต้หวันได้กำหนดมาตรการเพื่อลดคาร์บอน และปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งมีโครงการจัดลำดับถิ่นฐานที่มีความยั่งยืนในการลดคาร์บอน ซึ่งบูรณาการการดำเนินการด้านสภาพอากาศร่วมกับแนวคิดท้องถิ่นเพื่อสร้างชุมชนท้องถิ่นคาร์บอนต่ำและมีความยืดหยุ่น โดยในข้อมติได้เรียกร้องให้ประเทศสมาชิก APPU ร่วมมือและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ที่ตระหว่างกันในด้านสภาพภูมิอากาศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุมชนที่มีคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน

### สมัชชารัฐสภาอาเซียน (AIPA)

ในกรอบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน มีองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศที่เรียกว่า AIPA ทำหน้าที่ในการอภิปรายหารือ และพิจารณาในประเด็นที่เป็นปัญหาทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับระหว่างประเทศ โดยในส่วนของประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้มีการหยิบยกขึ้นหารือและพิจารณาจัดทำเป็นข้อมติ เช่น ในการประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ ๔๐ เมื่อปี ๒๕๖๒ รัฐสภาไทยในฐานะประเทศเจ้าภาพได้ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุม โดยมีคณะผู้แทนรัฐสภาประเทศสมาชิก AIPA ในระดับผู้นำฝ่ายนิติบัญญัติเดินทางมาร่วมการประชุม และได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการย่อยชุดต่าง ๆ ได้แก่ คณะกรรมการด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสมาชิกรัฐสภาสตรี และด้านกิจการสมัชชารัฐสภาอาเซียน ซึ่งในส่วนของคณะกรรมการด้านสังคม ได้ร่วมกันพิจารณาร่างข้อมติเกี่ยวกับสถานะสิ่งแวดล้อม ซึ่งไทยเป็นผู้ยกกร่างนำเสนอ และได้รับรอง *ข้อมติว่าด้วยความริเริ่มของรัฐสภาระดับภูมิภาคเพื่อ*

*เสริมสร้างการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศในอาเซียน (Resolution on Regional Parliamentary Initiative for Enhancing Climate Action in ASEAN)* โดยมีสาระสำคัญกล่าวถึงการตระหนักรู้ร่วมกันว่า ปัญหาสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อประชาชน สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจในภูมิภาคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งเป็นปัญหาที่อาเซียนได้รับผลกระทบและพยายามแก้ปัญหาเรื่องนี้ร่วมกันมาโดยตลอด ข้อมติดังกล่าวได้อ้างถึงการดำเนินการที่ผ่านมาของ AIPA เกี่ยวกับการสนับสนุนการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค ด้วยการเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกให้ความร่วมมือผ่านข้อมติในการประชุมใหญ่ AIPA ครั้งที่ ๓๗ เมื่อปี ๒๕๕๙ คือ **ข้อมติจากคณะกรรมการด้านการเมืองว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอาเซียน** ซึ่งเน้นไปที่การสนับสนุนอาเซียนในการผลักดันปฏิญญาว่าด้วยวาระการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมอาเซียน หลังปี ๒๕๕๘ โดยการสนับสนุนอาเซียนในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการว่าด้วยสิ่งแวดล้อม ซึ่งให้ความสำคัญกับการแบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์ เพื่อยกระดับความสามารถในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งนี้ ที่ประชุมรับทราบแนวทางการจัดตั้งศูนย์วิจัยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีเป้าหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือ ช่วยเหลือ และบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และ**ข้อมติจากคณะกรรมการด้านสังคมว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงและการปกป้องทรัพยากรทางทะเลในอาเซียน** ซึ่งเน้นไปที่การส่งเสริมความร่วมมือและการเจรจาอย่างสร้างสรรค์ในประเด็นผลประโยชน์และความห่วงกังวลทางทะเลร่วมกัน รวมถึงสนับสนุนการยกระดับการใช้กลไกของอาเซียน รวมทั้งหลักการและกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยรัฐสภาจะเป็นช่องทางสำคัญในการสนับสนุนการขยายความร่วมมือทางทะเลระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศการรักษาและฟื้นฟูทางทะเล

ทั้งนี้ ในการประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ ๔๐ สะท้อนว่าบทบาทของสมาชิกรัฐสภามีความสำคัญต่อการสร้างเจตจำนงทางการเมืองเพื่อพัฒนาและยกระดับการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบการส่งเสริมความตระหนักรู้ของประชาชนให้มากขึ้น เกี่ยวกับความจำเป็นในการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศและการเตรียมมาตรการเพื่อการปรับตัว การบรรเทาสภาพปัญหา และการเตรียมตัวรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นับเป็นจุดเริ่มต้นของทศวรรษในการกระตุ้นให้สมาชิกรัฐสภาสันับสนุนและติดตามการดำเนินการตามโครงการ ลดการปล่อยมลพิษในอาเซียนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ การปฏิบัติตามนโยบายพลังงานสะอาด การเพิ่มงบประมาณเพื่อจัดการกับปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศ และเสนอให้ AIPA เป็นเวทีสำหรับการสำรวจและสนับสนุนการริเริ่มกำหนดราคาคาร์บอน นอกจากนี้ยังสนับสนุนอาเซียนให้เร่งการพัฒนานโยบายพลังงานทดแทนเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศ นอกจากนี้ ในการประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ ๔๒ (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์) เมื่อปี ๒๕๖๔ ได้มีการรับรอง**ข้อมติว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือและการเพิ่มการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างครอบคลุม เพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Resolution on Strengthening Cooperation and Enhancing Digital Inclusion to Mitigate the Impacts of Climate Change)** ซึ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความสำคัญของความตกลงปารีส (Paris Agreement) ภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพ-

ภูมิอากาศ ที่รับรองเมื่อปี ๒๕๕๘ ตลอดจนมุ่งมั่นที่จะเพิ่มความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและส่งเสริมการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและการพัฒนาที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงความมุ่งมั่นของอาเซียนในการขับเคลื่อนการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ เพื่อบรรลุการสนับสนุนเป้าหมายการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contributions : NDCs) และตระหนักถึงแผนปฏิบัติการของคณะทำงานอาเซียนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๘ และแผนปฏิบัติการความร่วมมือด้านพลังงานของอาเซียน ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๘ รวมถึงแผนปฏิบัติการภายใต้ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๘ ตลอดจนเน้นย้ำถึงแถลงการณ์ร่วมอาเซียนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๕ (COP 25) โดยได้เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกอาเซียนสร้างความร่วมมือและจัดตั้งเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านภูมิอากาศวิทยาและการวิจัยอย่างเป็นระบบ รวมถึงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลระดับภูมิภาค ตลอดจนเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกอาเซียนสนับสนุนจัดหาเงินทุน และความช่วยเหลือด้านเทคนิคในการสร้างขีดความสามารถในการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

#### การประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (APPF)

APPF ซึ่งเป็นองค์การการประชุมของสมาชิกรัฐสภาในภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก จำนวน ๒๘ ประเทศ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การประชุม APPF ของทุกปี ได้บรรลุวาระการอภิปรายและการกล่าวถ้อยแถลงของแต่ละประเทศด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไว้ในการประชุมเต็มคณะ วาระที่ ๓ ด้านความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก นอกจากนี้ ยังมีการประชุมคณะทำงาน (Working Group) ด้านความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งทำหน้าที่พิจารณาหารือการนำเสนอร่างข้อมติจากประเทศสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระดับภูมิภาค ซึ่งรวมถึงประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการร่างข้อมติและแถลงการณ์ร่วม เพื่อยกร่างแถลงการณ์ร่วม (Joint Communiqué) ซึ่งเป็นเอกสารสุดท้ายของการประชุมที่สรุปสาระสำคัญจากการประชุมทั้งหมด คณะกรรมการฯ ยังมีหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อมติด้านต่าง ๆ ที่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจากคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง ก่อนที่จะพิจารณารับรองในการประชุมเต็มคณะ วาระที่ ๔ ซึ่งเป็นการประชุมวาระสุดท้ายต่อไป

ในห้วงระยะเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมา ได้มีการประชุม APPF จำนวน ๔ ครั้ง ที่ให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้แก่ ๑) การประชุม APPF ครั้งที่ ๒๖ ระหว่างวันที่ ๑๘ – ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑ ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ๒) การประชุม APPF ครั้งที่ ๒๗ ระหว่างวันที่ ๑๓ – ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒ ณ จังหวัดเสียมราฐ ราชอาณาจักรกัมพูชา ๓) การประชุม APPF ครั้งที่ ๒๘ ระหว่างวันที่ ๑๓ – ๑๖ มกราคม ๒๕๖๓ ณ กรุงแคนเบอร์รา เครือรัฐออสเตรเลีย และ ๔) การประชุม APPF ครั้งที่ ๒๙ ระหว่างวันที่ ๑๓ – ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ ณ กรุงโซล

สาธารณรัฐเกาหลี (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์) โดยในปีนี้ **รัฐสภาไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม APPF ครั้งที่ ๓๐ ระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๕ ณ สักปายะสภาสถาน กรุงเทพมหานคร**

**การประชุม APPF ครั้งที่ ๒๖** ได้แสดงท่าทีความกังวลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสภาพอากาศที่มีความรุนแรง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมืออย่างเข้มแข็งเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น ซึ่งรัฐสภาไทย โดยคณะผู้แทนสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เน้นย้ำถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมมาเป็นแนวทางในการรับมือ และบทบาทของสมานิติบัญญัติแห่งชาติในการตรากฎหมายและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งแสดงข้อคิดเห็นว่าประเทศที่พัฒนาแล้วควรเป็นผู้นำในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถในการปรับตัว ขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาสามารถเพิ่มศักยภาพในการปรับตัวและลดความเสี่ยงที่จะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยผ่านการถ่ายโอนความรู้และเทคโนโลยีและการสนับสนุนด้านการเงิน

ทั้งนี้ **ที่ประชุม APPF ครั้งที่ ๒๖** ได้รับรองข้อมติที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจำนวน ๑ ฉบับ คือ **ข้อมติว่าด้วยการเสริมสร้างการดำเนินการร่วมกันเพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ** โดยมีสาระสำคัญ คือ การเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกมีความพยายามมากขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และนำข้อตกลงระหว่างประเทศได้แก่ UNFCCC พิธีสารเกียวโต และความตกลงปารีสมาบังคับใช้ และมีความพยายามร่วมกันในการออกกฎหมายและนโยบายเพื่อแก้ไขผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับโลก รวมถึงส่งเสริมให้รัฐบาลประเทศสมาชิกส่งเสริมการลงทุนด้านพลังงานทดแทน และมีการบูรณาการอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทุกภาคส่วน

**การประชุม APPF ครั้งที่ ๒๗** ได้แสดงข้อกังวลถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั่วโลกที่เพิ่มความรุนแรงขึ้นทุกปี รวมไปถึงอุณหภูมิที่อุ่นขึ้นเป็นสองเท่าบริเวณแถบขั้วโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมสิ่งมีชีวิต และการดำรงชีวิตของประชากรแถบอาร์กติก จึงมีความจำเป็นในการดำเนินการอย่างเร่งด่วนในทุกระดับเพื่อลดระดับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้น ซึ่งรัฐสภาไทย โดยคณะผู้แทนสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เน้นย้ำอีกครั้งถึงการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางโดยเน้นความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทางในการรับมือ

ทั้งนี้ **ที่ประชุม APPF ครั้งที่ ๒๗** ได้รับรองข้อมติที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ **๑) ข้อมติว่าด้วยการเสริมสร้างบทบาทรัฐสภาเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ** โดยมีสาระสำคัญ คือ การเรียกร้องประเทศสมาชิกลงนามในความตกลงปารีสที่มีเป้าหมายรักษาการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก และนำกลไกระหว่างประเทศไปปฏิบัติ รวมถึงจัดให้มีโครงสร้างเพื่อฟื้นฟูสนับสนุนอุตสาหกรรมและส่งเสริมนวัตกรรมที่แก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้สนับสนุนให้แบ่งปันข้อมูลและเทคโนโลยี ความช่วยเหลือที่จำเป็นในการต่อสู้กับปัญหาสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนกฎหมายด้านพลังงาน และ **๒) ข้อมติว่าด้วยการสนับสนุนความร่วมมือและบริหารจัดการความรับผิดชอบของภูมิภาคอาร์กติก** โดยมีสาระสำคัญ คือ การเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกดำเนินการตามความตกลงปารีส รวมถึงปฏิบัติตามความตกลงและกฎหมายภายในประเทศของประเทศในภูมิภาคอาร์กติก



**การประชุม APPF ครั้งที่ ๒๘** ได้สรุปแนวทางของการจัดการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยขอให้ประเทศสมาชิกทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหา บรรเทา และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปฏิบัติตามความตกลงปารีส โดยคำนึงถึงหลักการของความรับผิดชอบร่วมกันในระดับที่แตกต่าง ตามศักยภาพและสภาพการณ์ของแต่ละประเทศ ตลอดจนสนับสนุนนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและวิธีการที่สะอาด และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานด้วย ซึ่งรัฐสภาไทย โดยคณะผู้แทนสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แสดงท่าทีเน้นย้ำว่าแม้ SDGs ได้รับการรับรองมานานแล้ว ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการยังมีความคืบหน้าน้อย ดังนั้น รัฐสภาในฐานะผู้แทนของประชาชนควรจะเน้นการแก้ไขปัญหาประเด็นความยากจน ความหิวโหย ปัญหาด้านสุขภาพ ความเท่าเทียมกันทางเพศ ความไม่เท่าเทียมกันที่เกิดขึ้นและปัญหาสิ่งแวดล้อมและได้ยกตัวอย่างหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งช่วยบริหารจัดการและสร้างความสมดุลด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้แก่ชาวไทยผ่านโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ นอกจากนี้ ยังเห็นว่าฝ่ายนิติบัญญัติและภาคีรัฐบาลควรจะมีมือร่วมกันให้มากขึ้นเพื่อดำเนินการให้บรรลุ SDGs อย่างแท้จริง

ทั้งนี้ **ที่ประชุม APPF ครั้งที่ ๒๘** ได้รับรองข้อมติที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน ๑ ฉบับ คือ **ข้อมติว่าด้วยการเสริมสร้างบทบาทรัฐสภาเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ** โดยสาระสำคัญมีหลายประการ อาทิ การสนับสนุนการเงินร่วมกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สนับสนุนเทคโนโลยีสะอาด ส่งเสริมนวัตกรรมซึ่งแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนประเทศสมาชิก APPF เพิ่มขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม การแบ่งปันข้อมูลและเทคโนโลยีและการเตรียมความช่วยเหลือและคำปรึกษาซึ่งจำเป็นต่อการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และกระตุ้นประเทศสมาชิก APPF และสมาชิกรัฐสภา สนับสนุนและพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียนในฐานะเครื่องมือสำคัญในการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการบรรลุการเติบโตที่ยั่งยืน

**การประชุม APPF ครั้งที่ ๒๙** ได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของโลก และส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และเศรษฐกิจทั่วโลกโดยเรียกร้องให้รัฐสภาของประเทศสมาชิก APPF ประสานความร่วมมือกับภาครัฐและภาคประชาสังคมเพื่อสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และส่งเสริมกิจกรรมแบบคาร์บอนต่ำและการใช้พลังงานทดแทนรวมถึงเสริมสร้างความร่วมมือแบบพหุภาคีในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมการหารือร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผ่านกรอบความร่วมมือด้านนิติบัญญัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความตกลงปารีส และผลการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๖ (The 26<sup>th</sup> UN Climate Change Conference of the Parties: COP26)

ทั้งนี้ **ที่ประชุม APPF ครั้งที่ ๒๙** ได้รับรองข้อมติที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน ๑ ฉบับ คือ **ข้อมติว่าด้วยการดำเนินการร่วมกันของรัฐสภาในการติดตามการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศและเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** สาระสำคัญมุ่งเน้นการสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปยังสังคมที่เป็นกลางทางคาร์บอน เพิ่มความพยายามในการรักษาไว้ซึ่งแบบอย่างของเศรษฐกิจสีเขียว รักษา

เป้าหมายของความตกลงปารีสโดยควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกโดยเฉลี่ยต่ำกว่า ๒ องศาเซลเซียส แลกเปลี่ยนมาตรการการตอบสนองทางสภาพภูมิอากาศ และเสริมสร้างความสามารถของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกในการตอบสนองร่วมกันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ

ทั้งนี้ ในการประชุม APPF ครั้งที่ ๓๐ ระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๕ รัฐสภาไทยได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ณ อาคารรัฐสภา กรุงเทพมหานคร ซึ่งในฐานะที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของบทบาทรัฐสภาไทยต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงมีการกำหนดหัวข้อของการประชุม ด้านสิ่งแวดล้อมไว้ด้วย ได้แก่ การประชุมวาระที่ ๒ ด้านเศรษฐกิจและการค้า ในหัวข้อ “การส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพและเศรษฐกิจสีเขียวเพื่อการพัฒนาที่ครอบคลุม” และการประชุมวาระที่ ๓ ด้านความร่วมมือระดับภูมิภาคภายในเอเชีย-แปซิฟิก ในหัวข้อ “บทบาทของรัฐสภาในการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนเพื่อบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน/การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์” เพื่อให้ประเทศสมาชิกได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและประสบการณ์ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกซึ่งเป็นประเด็นร่วมกันต่อไป

### สมัชชารัฐสภาเอเชีย (APA)

เมื่อกล่าวถึงการประชุมในกรอบสมัชชารัฐสภาเอเชีย (APA) ซึ่งถือเป็นการประชุมของรัฐสภาในภูมิภาคที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในโลกนั้น หนึ่งในวัตถุประสงค์ของ APA คือการให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและมนุษย์อย่างร่วมมือกัน และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของสมาชิกทั้งหมด ซึ่งในการประชุมคณะกรรมการว่าด้วยเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืนของสมัชชารัฐสภาเอเชีย ในช่วงระยะหลังที่ผ่านมา ได้พิจารณาข้อมติที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมาโดยตลอด โดยคณะผู้แทนรัฐสภาไทยในสมัชชารัฐสภาเอเชียได้แสดงบทบาทอย่างแข็งขันในเวทีระหว่างประเทศในการประชุมคณะกรรมการว่าด้วยเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืนของสมัชชารัฐสภาเอเชีย ในการอภิปรายร่างข้อมติที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย **ข้อมติว่าด้วยการบูรณาการตลาดพลังงานในภูมิภาคเอเชีย (Resolution on Asian Integrated Energy Market)** สรุปสาระสำคัญได้ว่าการบูรณาการตลาดพลังงานในภูมิภาคเอเชียช่วยให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียได้รับผลประโยชน์สูงสุดทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค และยังช่วยลดความเสี่ยงและต้นทุนทางด้านพลังงานในภูมิภาคเอเชีย ถือเป็นความพยายามเพื่อให้เกิดพลังงานสะอาด พลังงานสีเขียว และพลังงานที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการผ่อนคลายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภายใต้กรอบ UNFCCC และ SDGs รวมทั้งกระตุ้นให้ปฏิบัติตามข้อตกลงของรัฐบาลในภูมิภาคเอเชียที่จะลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนที่ส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อนและความสะอาดของสิ่งแวดล้อม และ**ข้อมติว่าด้วยประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม (Resolution on Environmental Issues)** ซึ่งข้อมตินี้ได้ปรับแก้ไขจากร่างข้อมติเดิม คือ ร่างข้อมติว่าด้วยประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมภาวะโลกร้อน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการปลูกต้นไม้พันล้านต้นทั่วเอเชีย (Draft Resolution on Environmental Issues, Global Warming, Climate Change and Planting Billions of Trees throughout Asia) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแสดงให้เห็นถึงภัยคุกคามต่อสังคมมนุษย์และโลกที่ย้อนกลับคืนไม่ได้และเร่งด่วน ดังนั้น จึงได้เน้นย้ำถึงความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาที่ยั่งยืนและกระบวนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง เช่น UNFCCC และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยความ-

หลากหลายทางชีวภาพ (UN Convention on Biological Diversity) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (UN Convention to Combat Desertification: UNCCD) และการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยการระดมทุนเพื่อการพัฒนา และกระตุนรัฐสภาสมาชิกของ APA ให้สนับสนุน SDGs ตามประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมโดยการนำกฎหมายที่เหมาะสมมาใช้

### สหภาพรัฐสภา (IPU)

หากจะกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) แล้ว คงไม่สามารถมองข้ามบทบาทและท่าทีของสหภาพรัฐสภา หรือ IPU ซึ่งถือเป็นองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศระดับสากลที่ต่อสู้และยับยั้งในการขับเคลื่อนเพื่อประเด็นดังกล่าวมาอย่างยาวนาน ทั้งยังมีกลไกความร่วมมือกับองค์กรในระบบสหประชาชาติในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง ซึ่งสามารถเรียบเรียงบทบาทและท่าทีของ IPU ที่สำคัญต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้ใน ๔ ประเด็น โดยจะขอสรุปเป็นภาพรวมประเด็นตามลำดับ ดังนี้

กลไกการประชุมองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศเฉพาะด้านในประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นประจำทุกปี ภายใต้ชื่อ “การประชุมรัฐสภาในโอกาสการประชุมรัฐสภาคืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Parliamentary Meeting on the occasion of the United Nations Climate Change Conference)” สอดคล้องในห้วงเวลาเดียวกับกรอบการประชุมรัฐสภาคืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Conference of Parties: COP) ในภาคีรัฐบาล สารสำคัญของการประชุมรัฐสภาในโอกาสการประชุม COP จะมุ่งไปที่การจัดทำเอกสารผลลัพธ์ของการประชุม (Outcome document) ซึ่งจะบรรจุข้อเรียกร้องในเชิงนิติบัญญัติให้รัฐสภาส่งสัญญาณให้รัฐบาลดำเนินการต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อาทิ การแปลงพันธกรณีระหว่างประเทศมาสู่มาตรการที่เป็นรูปธรรมในระดับชาติ การแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการประเมินสถานการณ์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการสนับสนุนหลักการจัดการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างครอบคลุม

นอกจากเวทีการประชุมองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศเฉพาะด้านดังกล่าวมาแล้ว IPU ยังมุ่งเน้นไปที่การจัดทำเอกสารทางวิชาการในเป้าหมายหลักที่ IPU ให้ความสำคัญ รวม ๘ ประการ สำหรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจัดอยู่ในเป้าหมายหลักว่าด้วย “การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development)” ซึ่ง IPU ได้ส่งเสริมกระบวนการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินโดยรัฐสภาในด้านการเจรจาตามกรอบความตกลงปารีส ที่รัฐบาลดำเนินการในฐานะรัฐภาคีของความตกลงฯ พร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการรัฐสภาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Parliamentary Action Plan on Climate Change) เมื่อปี ๒๕๕๙ เพื่อที่รัฐสภาจะได้นำมาประยุกต์ใช้เป็นกลไกเพื่อเร่งรัดการนำไปปฏิบัติของข้อเสนอต่าง ๆ ภายในแผนปฏิบัติการฯ

เมื่อมองกลับมาที่กลไกซึ่ง IPU มีความเชี่ยวชาญ นับตั้งแต่การก่อตั้งองค์กรเมื่อกว่า ๑๓๐ ปีที่ผ่านมา การประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ซึ่งถือเป็นกรอบการประชุมสำหรับการอภิปรายร่วมกันของสมาชิกรัฐสภาทั่วโลกที่เป็นรัฐสภาประเทศสมาชิกของ IPU จัดขึ้นปีละ ๒ ครั้ง จัดว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง

ต่อการพิจารณาประเด็นระเบียบวาระเร่งด่วน (Emergency item) หรือการออกเอกสารสุดท้ายของการประชุม ที่ประชาคมโลกเฝ้ารอเพื่อบรรลุการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยล่าสุด ในการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๔๔ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (The 144<sup>th</sup> Inter-Parliamentary Union Assembly and related meetings) ซึ่งมีขึ้นแบบกายภาพ ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๕ ณ จังหวัดบาห์ลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ได้มีการออก “*แถลงการณ์นูซา ดัว (Nusa Dua Declaration – Getting to zero: Mobilizing parliaments to act on climate change)*” ซึ่งว่าด้วยบทบาทของภาครัฐสภาในการร่วมมือกันเพื่อรับมือกับภาวะฉุกเฉินด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยคณะผู้แทนรัฐสภาไทย นำโดย ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา รองประธานหน่วยประจำชาติไทยในสหภาพรัฐสภา ได้เข้าร่วมการประชุมและเป็นสักขีพยานในการรับรองแถลงการณ์ฯ

ในด้านการบริหารจัดการภายในองค์กร IPU โดยสำนักงานเลขาธิการ IPU ซึ่งจัดเป็นองค์กรสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมของ IPU ได้ให้พันธสัญญาภายใต้พันธกิจขององค์กร ในการลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (Carbon footprint) การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse gas emissions) การจัดทำเป้าหมายเพื่อลดและออกมาตรการบรรเทา ซึ่งปรากฏเป็นหลักการในงบประมาณประจำปีขององค์กร

ตัวอย่างที่แสดงถึงการปฏิบัติของ IPU ที่มีต่อการขับเคลื่อนประเด็นดังกล่าวตามภาพรวมประเด็นทั้ง ๔ ประการ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น มีดังนี้

#### **๑. การประชุมรัฐสภาในโอกาสการประชุมรัฐภาคือนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ**

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว IPU มีกลไกการประชุมองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศเฉพาะด้านในประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภายใต้ชื่อ “การประชุมรัฐสภาในโอกาสการประชุมรัฐภาคือนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Parliamentary Meeting on the occasion of the United Nations Climate Change Conference)” จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี คู่ขนานกับการประชุมรัฐภาคือนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Conference of Parties: COP) ในภาคีรัฐบาล ดำเนินการเป็นครั้งแรกมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ คือ การประชุมรัฐสภาในโอกาสการประชุม COP15 (ในช่วงการประชุม COP15 ในภาคีรัฐบาล) ณ กรุงโคเปนเฮเกน ราชอาณาจักรเดนมาร์ก โดยล่าสุด IPU ได้จัดการประชุมรัฐสภาในโอกาสการประชุม COP26 ณ นครกลาสโกว์ สก็อตแลนด์ สหราชอาณาจักร เมื่อปี ๒๕๖๔ ซึ่งส่วนใหญ่รัฐสภาไทย ได้มีบทบาทในเวทีการประชุมดังกล่าวอยู่เป็นประจำ นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ (สมัยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ) ในการประชุมรัฐสภาในโอกาสการประชุม COP21 ณ กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยในครั้งนั้น ที่ประชุมดังกล่าว ได้เป็นสักขีพยานความสำเร็จในการเจรจาความตกลงปารีส ซึ่งถือเป็นส่วนขยายและเพิ่มเติม (Supplementary Agreement) ต่อจากพิธีสารเกียวโต เมื่อปี ๒๕๔๐

ในส่วนของผลลัพธ์ในเชิงผลกระทบ (Impact) จากการประชุมรัฐสภาในโอกาสการประชุม COP ในวาระต่าง ๆ เป็นลักษณะของการออกเอกสารผลลัพธ์ของการประชุม (Outcome document) ซึ่งในทุกปี เอกสารดังกล่าวมีเนื้อหาสาระเป็นการเน้นย้ำในเชิงเสนอแนะให้แก่รัฐสภาในการผลักดันประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งเน้นวาระหรือประเด็นที่ผลักดันแตกต่างกันไปในแต่ละปี ตามสภาพการณ์

หรือความรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในปีนั้น ๆ ยกตัวอย่าง **เอกสารผลลัพธ์ของการประชุมรัฐสภาในโอกาสการประชุม COP21** มุ่งเน้นไปที่การกล่าวถึงความตกลงปารีส ซึ่งขณะนั้นมีความสำคัญและถือเป็นพัฒนาการของการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยคาดหวังที่จะเห็นความตกลงดังกล่าวบรรลุหลักคิด อาทิ ความยุติธรรม ความรับผิดชอบร่วมกันในระดับที่แตกต่างกัน เป็นพื้นฐานของการปฏิบัติด้านพหุภาคี ตลอดจนการให้ความสำคัญกับทุกภาคส่วนเพื่อให้ความตกลงปารีสมีผลบังคับใช้ และการกล่าวถึงความตกลงปารีสซึ่งต้องสอดคล้องกับกลไกระดับโลกเพื่อการพัฒนา เช่น SDGs เป็นต้น

หรือในกรณีของ**เอกสารผลลัพธ์ของการประชุมรัฐสภาในโอกาสการประชุม COP26** เมื่อปี ๒๕๖๔ ซึ่งสะท้อนประเด็นที่รัฐภาคีทั้งหลายให้ความสำคัญในการกำหนดเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) ภายในปี ๒๕๙๓ ซึ่งนอกเหนือจากหลักการเดิมที่ต้องยึดถือไว้ ยังมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเพื่อการสนับสนุนทางนวัตกรรมและการแลกเปลี่ยนด้านเทคโนโลยี รวมถึงการเสริมสร้างความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินโดยรัฐสภา และการพินิจพิเคราะห์ทางนิติบัญญัติ ทั้งยังได้กล่าวถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ซึ่งได้สอนให้ประชาคมโลกรู้ถึงการป้องกันดีกว่าการรักษา ดังนั้น การเห็นชอบในมาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจจากผลของ COVID-19 จะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียวที่มีผลกระทบอย่างยั่งยืนต่อนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงสะท้อนว่านโยบายด้านเศรษฐกิจกับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมดำเนินไปด้วยกันได้อย่างกลมกลืนและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

## **๒. การจัดทำเอกสารทางวิชาการในเป้าหมายหลักที่ IPU ให้ความสำคัญ**

เช่นที่ IPU ได้ดำเนินการเป็นปกติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจัดอยู่ในเป้าหมาย “การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development)” ซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักจากทั้งสิ้น ๘ ประการที่ IPU ให้ความสำคัญ และ IPU ยังเน้นไปที่การส่งเสริมงานวิจัยและการพัฒนาด้านวิชาการเพื่อเป็น “ศูนย์กลางการเรียนรู้ (Knowledge hub)” สำหรับรัฐสภาสมาชิกและสมาชิกรัฐสภาทั่วโลกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ด้วยหลักปรัชญาดังกล่าว IPU จึงไม่มองข้ามการจัดทำเอกสารทางวิชาการในประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตัวอย่างการดำเนินการในเรื่องนี้ ได้แก่ “**แผนปฏิบัติการรัฐสภาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Parliamentary Action Plan on Climate Change)**” เมื่อปี ๒๕๕๙ ซึ่งมีเนื้อหาเชื้อเชิญให้รัฐสภา สมาชิกรัฐสภา ทำหน้าที่ในส่วนที่พึงกระทำได้ในการพิจารณาว่ารัฐบาลตอบสนองต่อประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างไร โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้คำแนะนำสมาชิกรัฐสภาและรัฐสภาเกี่ยวกับการตอบสนองต่อประเด็นดังกล่าว ฉายภาพประสบการณ์จากผลของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แนะนำและพัฒนากลไกเพื่อการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินโดยรัฐสภา ตลอดจนแนะนำแนวปฏิบัติที่เสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาล รัฐสภา และภาคประชาสังคม ทั้งนี้ สำหรับสมาชิกรัฐสภา แผนปฏิบัติการฯ ได้ให้รายละเอียดการปฏิบัติ (Action areas) ไว้ ๔ ประการ คือ ๑) การผลักดันให้มีกลไกนิติบัญญัติระดับชาติเพื่อตอบสนองต่อประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะการมีกฎหมายที่สอดคล้องกับการควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกให้ต่ำกว่า ๒ องศาเซลเซียสเมื่อเทียบกับยุคก่อนอุตสาหกรรม และการจัดการความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผ่านเครื่องมือ

/กลไกที่มีอยู่เดิมหรือเครื่องมือ/กลไกใหม่ รวมถึงการจำลองสถานการณ์และการประเมินความเสี่ยง ตลอดจน การมีฐานข้อมูลระดับชาติด้านภัยพิบัติ และระบบเตือนภัยล่วงหน้า ๒) การเร่งรัดการให้สัตยาบันและการนำไปปฏิบัติของการแก้ไขเพิ่มเติมพิธีสารเกียวโต รวมถึงความตกลงปารีส ภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ ๓) การเสริมสร้างการตรวจสอบทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ รวมถึงการนำกฎหมายไปบังคับใช้ รวมถึง การเพิ่มขีดความสามารถในด้านความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ และ ๔) การปรับปรุงให้เป้าหมายเชิงสังคม และกฎหมายว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับชาติสอดคล้องและเกื้อกูลกัน เช่น การจัดการความ ยากจน การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การพัฒนาการเข้าถึงพลังงาน ความเท่าเทียมทางเพศ และการปกป้อง- ระบบนิเวศวิทยา

ในรายงานของปี ๒๕๖๑ ว่าด้วยแนวโน้มระดับโลกของกฎหมายและการดำเนินคดีด้านการ- เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Global trends in climate change legislation and litigation : 2018 snapshot) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง IPU และมหาวิทยาลัยชั้นนำ อาทิ วิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และ รัฐศาสตร์แห่งลอนดอน (London School of Economics and Political Science: LSE) ได้ยกตัวอย่างกฎหมาย ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในสหราชอาณาจักรที่สะท้อนเป็นผลผลิตที่ทรงคุณค่าต่อพัฒนาการ ของนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในประเทศกว่า ๑๐ ปี ความสำเร็จของกฎหมายดังกล่าวเป็น ผลจากการร่างกฎหมายซึ่งอ้างอิงข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์ พร้อมกำหนดเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ระยะยาว การวางแผนด้านการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง การมีกลไกของคณะที่ปรึกษาซึ่งเป็นเอกเทศ มีอำนาจ หน้าที่ในการตัดสินใจบนพื้นฐานที่สามารถพิสูจน์ได้และปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง และการ- กำหนดให้มีการติดตามและการตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอผลวิจัยว่ามีกฎหมายบางฉบับที่บรรจุ ประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกรอบที่กว้างขึ้น เช่น ในแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ (การ- เติบโตสีเขียว) ขณะที่ในระดับที่เล็กลง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ผนวกเข้ากับกฎระเบียบด้าน สิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป เช่น การป่าไม้ การขนส่งและการเกษตร ซึ่งในบริบทที่กล่าวมาต่างมีความสอดคล้อง กับ SDGs โดยเอกสารทางวิชาการที่กล่าวมาสามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ของสหภาพรัฐสภา

### **๓. การประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา**

กรอบการประชุมองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศที่อาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญเทียบเคียง กับการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly: UNGA) ได้แก่ **การประชุม สมัชชาสหภาพรัฐสภา (The Inter-Parliamentary Union Assembly)** ถือเป็นกรอบการประชุมสำหรับการอภิปรายร่วมกันของสมาชิกรัฐสภาทั่วโลกที่เป็นรัฐสภาประเทศสมาชิกของ IPU รวมถึงเป็นเวทีเพื่อสะท้อน ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางที่รัฐสภาพึงกระทำ เพื่อยืนยันหยุดต่อสู้กับปัญหาระดับโลกต่าง ๆ รวมถึง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยรัฐสภาประเทศสมาชิกของ IPU สามารถแสดงออกในกิจกรรมต่าง ๆ ในห้วงการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการกับประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ อาทิ

๓.๑) การพิจารณาระเบียบวาระเร่งด่วน (Emergency item) ซึ่งสมัชชาสหภาพรัฐสภามีกลไกพิจารณาเรื่องที่รัฐสภาสมาชิกเสนอขึ้นเป็นระเบียบวาระเร่งด่วน โดยมีกระบวนการคัดเลือกระเบียบวาระเร่งด่วนผ่านการลงมติในที่ประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา และเมื่อได้ข้อยุติตามเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้อง จนได้ระเบียบวาระเร่งด่วนเพียง ๑ หัวข้อแล้ว จะมีการจัดตั้ง “คณะกรรมการการร่าง (Drafting Committee)” ซึ่งมีองค์ประกอบเป็นผู้แทนที่ได้รับคัดเลือกจากกลุ่มภูมิรัฐศาสตร์ทั้ง ๖ กลุ่มใน IPU ร่วมปรับปรุงแก้ไขเนื้อหา ร่างข้อมติระเบียบวาระเร่งด่วน เพื่อนำมาให้ที่ประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภาพิจารณารับรองต่อไป

จากกระบวนการโดยสรุปข้างต้น จึงขอยกตัวอย่างข้อมติระเบียบวาระเร่งด่วน ต่อประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๓๙ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๖๑ ภายใต้หัวข้อ “การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ – ขอให้เราอย่าล้ำเส้น (Climate change – Let us not cross the line)” เสนอโดยกลุ่มประเทศหมู่เกาะขนาดเล็ก ๕ ประเทศ ได้แก่ เซเชลส์ ฟิจิ ตองกา ซามัว และไมโครนีเซีย ซึ่งในข้อมติได้มีการอ้างถึงความตกลงปารีส SDGs รวมถึงเป้าหมายในการควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลก เป็นต้น โดยระบุว่ารัฐกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก (Small Island Developing States: SIDS) รับรู้อย่างยิ่งถึงภัยคุกคามของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อการดำรงชีพ ความมั่นคง และความผาสุกของประชาชนในประเทศเหล่านั้น ซึ่งเน้นย้ำให้มีการขยายความมั่นคงของมนุษย์ ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม และความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อเสริมสร้างความสามารถต่อการตั้งรับภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จึงเรียกร้องไปยังรัฐสภาประเทศสมาชิกของ IPU เพื่อนำความตกลงปารีสไปปฏิบัติ โดยเฉพาะในด้านการจัดสรรงบประมาณเพื่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำหรับการไปสู่การหารือแบบ “Talanoa Dialogue” หรือ การได้มาซึ่งผลลัพธ์สำหรับทุกคน ผ่านกระบวนการเจรจาที่มีมารยาท เป็นอิสระ และตรงไปตรงมา ด้วยบรรยากาศที่น่าเคารพนับถือ ปราศจากการบังคับและขี้นำ ในโอกาสการประชุม COP24 ในภาคีรัฐบาล ทั้งยังขอให้ใช้บทบาทผู้นำการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการเสริมสร้างความร่วมมือกับทุกประเทศเพื่อบรรลุความตั้งใจตาม NDCs ซึ่งรัฐภาคีให้คำมั่นสัญญาไว้ รวมถึงเชิญชวนให้รัฐบาลมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายพลังงานหมุนเวียน (Renewable energy) ร้อยละ ๑๐๐ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งในกระบวนการตรวจสอบทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติตามพันธกรณีและการรายงานผล

๓.๒) การเสนอร่างข้อมติของคณะกรรมการสามัญสหภาพรัฐสภาที่เกี่ยวข้อง โดยในการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภาแต่ละครั้ง จะมีการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตามโครงสร้างของสหภาพรัฐสภา สมัชชาสหภาพรัฐสภาจะมีบทบาทต่อการพิจารณาเรื่องที่เสนอโดยคณะกรรมการสามัญสหภาพรัฐสภา (ปัจจุบันมีจำนวน ๔ คณะ) เช่น การรับรองร่างข้อมติ (Draft Resolution) ของคณะกรรมการสามัญฯ ซึ่งตามกระบวนการคณะกรรมการสามัญฯ มีกำหนดพิจารณาหัวข้อเพื่อจัดทำร่างข้อมติ พร้อมเสนอชื่อผู้ร่วมเสนอรายงาน (Co-rapporteurs) เพื่อพิจารณาจัดทำร่างข้อมติ โดยคำแนะนำของกรรมการในคณะกรรมการสามัญฯ (Bureau of the IPU Standing Committee) จากนั้น เมื่อร่างข้อมติได้รับการยกร่างแรกโดยผู้ร่วมเสนอรายงานแล้ว ก็จะเข้าสู่ขั้นตอนการแจ้งเวียนรัฐสภาประเทศสมาชิกของ IPU เพื่อ

พิจารณาหากมีคำขอแก้ไขร่างข้อมติรายวรรคภายในกำหนดระยะเวลา เพื่อจะได้รวบรวมคำขอแก้ไขร่างข้อมติทั้งหมดมาเข้ากระบวนการพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการธิการสามัญฯ เพื่อพิจารณาและรับรองเป็นร่างข้อมติ ก่อนที่ในขั้นสุดท้ายจะนำร่างข้อมติดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา พิจารณาให้การรับรองเป็นข้อมติ (Resolution) โดยสมบูรณ์

ขอหยิบยกกรณีของการพิจารณาร่างข้อมติของคณะกรรมการธิการสามัญสหภาพรัฐสภาว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน การคลัง และการค้า (The IPU Standing Committee on Sustainable Development, Finance and Trade) หรือปัจจุบัน ในชื่อ “คณะกรรมการธิการสามัญสหภาพรัฐสภาว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (The IPU Standing Committee on Sustainable Development)” ซึ่งได้หยิบยกประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาจัดทำเป็นร่างข้อมติในหลายวาระ อาทิ ในคราวการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒๐ ณ กรุงแอดดิสอาบาบา สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๕๒ คณะกรรมการธิการสามัญฯ ได้พิจารณาร่างข้อมติ หัวข้อ “การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน และพลังงานหมุนเวียน (Climate change, sustainable development models, and renewable energies)” และในที่สุดเอกสารดังกล่าวได้รับรองเป็นข้อมติ ซึ่งระบุถึงข้อเรียกร้องในวรรคปฏิบัติการ จำนวน ๖๙ ข้อ เน้นไปที่บทบาทพิเศษของรัฐสภาต่อการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การส่งเสริมความร่วมมือนานาชาติเพื่อปกป้องและรักษาสภาพแวดล้อมทางทะเล การสร้างหลักประกันว่ารัฐบาลของประเทศอุตสาหกรรมจะเป็นผู้นำในการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยการปรับปรุงระบบไฟฟ้า ระบบรักษาอุณหภูมิภายในอาคาร โดยใช้พลังงานหมุนเวียน และการต่อเติมให้อาคารมีความทันสมัยด้วยเทคโนโลยีเพื่อการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์เพื่อพลังงานชีวภาพ (Biofuel energy) นอกจากนี้ ข้อมดียังมุ่งเน้นเป็นพิเศษไปที่การเรียกร้องให้รัฐบาลและรัฐทั้งหลายดำเนินการให้ก้าวทันเทคโนโลยีในสมัยนั้น อาทิ ระบบเครือข่ายสถานีให้บริการเชื้อเพลิงไฮโดรเจนตามเส้นทางหลวง (Hydrogen highways) การส่งเสริมสังคมด้วยแนวคิด 3R คือ “Reduce – ลดการใช้ Reuse – นำกลับมาใช้ซ้ำ และ Recycle – นำกลับมาใช้ใหม่” การจัดให้มีเวทีสาธารณะระหว่างประเทศเพื่อกระตุ้นการสร้างความรู้แก่สาธารณะ การนำตัวอย่างความสำเร็จในนครดูไบมาประยุกต์ใช้ในการลงทุนเพื่อก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์ โดยหลีกเลี่ยงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินความจำเป็น

อีกตัวอย่างหนึ่งของร่างข้อมติในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้แก่ ร่างข้อมติของคณะกรรมการธิการสามัญข้างต้นเช่นกัน ภายใต้หัวข้อ “การมุ่งสู่การพัฒนาที่สามารถรองรับความเสี่ยง: แนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงของประชากรและข้อจำกัดทางธรรมชาติ (Towards Risk - Resilient Development: Taking into Consideration Demographic Trends and Natural Constraints)” ในคราวการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๓๐ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๗ และในที่สุดเอกสารดังกล่าวได้รับรองเป็นข้อมติ ซึ่งระบุถึงข้อเรียกร้องในวรรคปฏิบัติการ จำนวน ๒๘ ข้อ เน้นไปที่การเรียกร้องให้สมาชิกรัฐมีองค์ความรู้และข้อมูลในประเด็นแนวโน้มที่จะเกิดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ความสามารถต่อการตั้งรับภัยพิบัติ การปกป้องประชาชน และการพิทักษ์ผลประโยชน์จากภัยพิบัติและผลกระทบ



จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนการขอให้รัฐบาลพิจารณาทบทวนนโยบายและระเบียบภายใน ให้การพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจมีความสมดุลเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในระยะยาว โดยจำเป็นต้อง ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เพื่อให้นโยบายด้านการพัฒนาสอดคล้องกับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ รัฐสภา รัฐบาล ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และชุมชนนักวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เพื่อร่วมกันหาหนทางลด ความเสี่ยงจากภัยพิบัติและส่งเสริมให้มีมาตรการจัดการกับปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

**๓.๓) การออกแถลงการณ์ (Declaration)** โดยการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ซึ่งเป็นแนวคิด ริเริ่มครั้งแรก เมื่อคราวการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๓๙ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส เมื่อ เดือนตุลาคม ๒๕๖๑ มุ่งหมายให้เป็นเอกสารสุดท้ายของสมัชชาสหภาพรัฐสภา แสดงถึงเจตนารมณ์อันทรง พลังในประเด็นที่ประชาคมโลกให้ความสนใจ โดยแถลงการณ์อาจมีหัวข้อที่สอดคล้องกับหัวข้อหลัก (Theme) ของการอภิปรายทั่วไป (General Debate) ในการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภาหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่างล่าสุดของกรณีนี้ เกิดขึ้นในคราวการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๔๔ ณ จังหวัดบาห์ลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๕ ซึ่งได้กำหนดหัวข้อหลักของการอภิปราย- ทั่วไป คือ “มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์: ระดมการ- ดำเนินการของภาครัฐสภาเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Getting to zero: Mobilizing parliaments to act on climate change)” โดยที่ประชุมได้อภิปรายอย่างกว้างขวางถึงการเปลี่ยนแปลง- สภาพภูมิอากาศ ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามต่อมวลมนุษยชาติ และเห็นพ้องว่าต้องกำหนดทำที่และการปฏิบัติ เพื่อบรรเทาผลกระทบให้มากที่สุด เกี่ยวกับเรื่องนี้ ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธาน- วุฒิสภา รองประธานหน่วยประจำชาติไทยในสหภาพรัฐสภา ในฐานะหัวหน้าคณะผู้แทนรัฐสภาไทย ในการ- ประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๔๔ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้กล่าวถ้อยแถลงมีสาระสำคัญ โดยสังเขปว่า ประเทศไทยในฐานะหนึ่งในสิบประเทศที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลง- สภาพภูมิอากาศในระยะยาว ยังคงมุ่งมั่นที่จะดำเนินการตอบสนองต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้เป็นไปตามพันธกรณีของไทยภายใต้ UNFCCC และความตกลงปารีส โดยรัฐสภาไทยพร้อมให้การสนับสนุน ด้านนิติบัญญัติเพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศของไทยในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพ- ภูมิอากาศ ทั้งนี้ สมาชิกรัฐสภาทั่วโลกควรกระชับความร่วมมือกันเพื่อเปลี่ยนวิกฤติ COVID-19 ให้เป็นโอกาส ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหลัง COVID-19 ในการเร่งฟื้นฟูรากฐานของเศรษฐกิจและ สังคมเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่เข้มแข็ง สมดุล และยั่งยืน ผ่านการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาระดับนานาชาติที่นานาประเทศ ทั่วโลกต่างเผชิญร่วมกัน เพื่ออนาคตที่ยั่งยืนของโลกใบนี้และอนุชนรุ่นหลัง

ในวันสุดท้ายของการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๔๔ ได้มีการออก “แถลงการณ์ นูซา ดัว (Nusa Dua Declaration – Getting to zero: Mobilizing parliaments to act on climate change)” ในฐานะเอกสารสุดท้ายของสมัชชาสหภาพรัฐสภา มีใจความสำคัญสอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบันในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะรัฐสภาจะต้องพยายามให้พันธกรณีตามความตกลง- ปารีสและ SDGs ประสบความสำเร็จ ซึ่งความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่เผชิญหน้า

กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จะต้องมาเป็นลำดับแรก หากต้องการให้อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกอยู่ในเกณฑ์ตามเป้าหมาย จะต้องบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) โดยภาวะผู้นำทางการเมืองมีผลอย่างมากต่อการจัดการเรื่องนี้ ซึ่งรวมถึงการเงินเพื่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate finance) ที่ยังคงมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติของประเทศกำลังพัฒนาที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนในด้านนี้อย่างมาก และยังเชื่อมั่นว่าการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินโดยรัฐสภามีความจำเป็น พร้อมทั้งการให้ความสำคัญกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่เขตเลือกตั้ง โดยอาจให้มีกลไกหารือร่วมกันเพื่ออภิปรายประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเปิดให้กลุ่มก้อนในสังคมได้มีโอกาสในกระบวนการทางนิติบัญญัติ อาทิ การรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศฉบับใหม่ และจากผลของ COVID-19 จึงต้องเร่งรัดการเปลี่ยนผ่านสู่พลังงานสะอาด กฎหมายที่ออกจากรัฐสภาย่อมต้องให้ความสำคัญกับการลงทุนสีเขียว และการจัดลำดับความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณเพื่อกิจกรรมคาร์บอนต่ำ ซึ่งรวมถึงกิจกรรมเพื่อฟื้นฟูจากวิกฤติ COVID-19 โดยอาจลองศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้พลังงานนิวเคลียร์เป็นพลังงานทางเลือก

**๓.๔) การบริหารจัดการองค์กร** โดย IPU ให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการบริหารจัดการองค์กรให้มีความเป็นมืออาชีพและเป็นสากล เพื่อเป็นแบบอย่างในฐานะองค์กรรัฐสภาระหว่างประเทศที่อิงวิถีปฏิบัติบางประการจากองค์กรระหว่างประเทศอื่นมาประยุกต์ใช้ โดยแผนที่นำทางองค์กร หรือ “ยุทธศาสตร์สหภาพรัฐสภา ปี ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙ (The IPU Strategy 2022 – 2026)” ได้ระบุประเด็นเพื่อไปสู่ “การพัฒนาาระบบนิเวศวิทยาภาครัฐสภาเพื่อประชาธิปไตย และประชาชนทุกคน (Parliamentary ecosystems for democracy, for everyone)” มุ่งหมายให้สำนักงานเลขาธิการ IPU ผลักดันให้เป้าหมายและแนวปฏิบัติภาครัฐสภาไปสู่การจัดการประเด็นระหว่างประเทศที่ประชาคมโลกให้ความสนใจ รวม ๔ ข้อ โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นหนึ่งในประเด็นที่กล่าวมา ซึ่ง IPU จะช่วยเหลือรัฐสภาสมาชิกของ IPU ในการเปลี่ยนผ่านสีเขียว การผลักดันการดำเนินการตามความตกลงปารีส และในการลดคาร์บอน ฟุตพริ้นท์ โดยสำนักงานเลขาธิการ IPU จะมุ่งเน้นการลดคาร์บอน ฟุตพริ้นท์ภายในองค์กร เพื่อเป็นแบบอย่างของการปฏิบัติ โดยเฉพาะในกิจกรรมประจำปี อาทิ ในการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ซึ่งได้ริเริ่มแนวทางดังกล่าวแล้ว เช่นในการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๔๔ เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา ที่ IPU ได้ประกาศให้การประชุมดังกล่าวเป็นการประชุมสีเขียว

แม้ว่ากรอบของยุทธศาสตร์สหภาพรัฐสภาฉบับเดิมอาจไม่ได้ให้ความสำคัญมากนักกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แต่สำหรับยุทธศาสตร์สหภาพรัฐสภา ปี ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙ จะขยายความพยายามไปสู่ประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยระบุไว้ในคำแถลงภารกิจ (Mission Statement) และในเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่ ๔ (จากทั้งหมด ๕ ข้อ) “ผลักดันการดำเนินการร่วมกันของภาครัฐสภา (Catalysing collective parliamentary action)” ซึ่งขับเคลื่อนให้ IPU เป็นศูนย์กลางความเชื่อมโยงและการสานเสวนาในภาครัฐสภา และการลำดับความสำคัญเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในภาครัฐสภาเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กล่าวโดยสรุป IPU คือองค์กรที่สนับสนุนให้รัฐสภาได้รับทราบและดำเนินการเกี่ยวกับประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาอย่างยาวนาน โดยผลักดันและขับเคลื่อนประเด็นดังกล่าว ตามบทบาทและท่าทีทั้ง ๔ ด้านดังที่กล่าวมา ซึ่งในทุกแง่มุมที่สะท้อนในบทความนี้ แสดงถึงความพยายามอันแรงกล้าที่จะยึดโยงให้ทั้งสมาชิกรัฐสภา รัฐสภา ตลอดจนพันธมิตรทั้งหลาย ได้เห็นถึงทิศทาง แนวโน้ม และมีมิติของการต่อสู้กับประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามของโลก ที่ IPU ในฐานะองค์กรรัฐสภาระหว่างประเทศระดับสากลสามารถพึงกระทำได้ บนพื้นฐานของระเบียบ ยุทธศาสตร์ และธรรมเนียมปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งเชื่อว่า IPU จะยังคงแสดงบทบาทและท่าทีเช่นนี้ และเป็นแกนหลักของการผลักดันวาระสำคัญของโลก ผ่านการกระตุ้นให้สมาชิกรัฐสภาได้มีช่องทางในการสานเสวนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และอภิปราย ทั้งนี้สำหรับในอีกระยะเวลาหนึ่งต่อจากนี้ อย่างน้อยจนถึงปี ๒๕๖๙ IPU จะยังมุ่งหน้าดำเนินการตามยุทธศาสตร์สหภาพรัฐสภา ปี ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙ ที่การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจัดอยู่ในวาระที่มีความสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าว IPU จึงคงรักษาบทบาทและท่าทีที่เข้มแข็งต่อประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น คงจะต้องติดตามกันต่อไปว่า IPU จะดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้อย่างไรมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดในอนาคตจากนี้

### ➤ การจัดการขยะทะเล

การจัดการขยะทะเลเป็นประเด็นระหว่างประเทศ โดยเป็นหนึ่งในปัญหาสิ่งแวดล้อมสำคัญระดับโลกและเป็นวิกฤติข้ามพรมแดน เนื่องจากขยะทะเลอยู่ทั้งบนพื้นผิวน้ำและใต้น้ำ ซึ่งอาจลอยตามกระแสน้ำไปสู่น่านน้ำของประเทศต่าง ๆ หรือกระทั่งข้ามทวีป ประเทศต่าง ๆ จึงเริ่มตระหนักและหามาตรการเพื่อลดปัญหาขยะทะเลอย่างยั่งยืน โดยที่ตีอาร์ไอ (๒๕๖๔) ได้ศึกษาและพบว่า เมื่อปี ๒๕๖๓ ประเทศไทยมีปริมาณขยะทะเลมากเป็นลำดับที่ ๑๐ ของโลก จำแนกเป็นขยะพลาสติกที่จัดการอย่างไม่ถูกต้อง รวม ๑.๐๓ ล้านตัน/ปี ส่วนหนึ่งเป็นขยะพลาสติกที่รั่วไหลลงสู่ทะเลประมาณ ๐.๔๑ ล้านตัน/ปี โดยส่วนใหญ่เป็นขยะพลาสติก ร้อยละ ๑๒ กล่องโฟม ร้อยละ ๑๐ พลาสติกห่ออาหาร ร้อยละ ๘ ถุงพลาสติก ร้อยละ ๘ ขวดแก้ว ร้อยละ ๗ ขวดพลาสติก ร้อยละ ๗ และหลอด ร้อยละ ๕ ทั้งนี้ ขยะดังกล่าวส่วนมากเกิดจากพฤติกรรมการบริโภคของมนุษย์ และกว่าร้อยละ ๗.๑๙ ของปริมาณขยะทั้งหมด ในปี ๒๕๖๒ มาจากขยะชุมชนซึ่งหมายรวมถึงขยะในเขตพื้นที่ริมปากแม่น้ำ และริมชายฝั่งทะเลด้วย ดังนั้น การจัดการปัญหาขยะทะเล จึงหมายถึงการจัดการปัญหาขยะชุมชน อันมีสาเหตุอย่างน้อย ๓ ประการ ได้แก่ ๑) ความเหลื่อมล้ำ และการละทิ้งชุมชนไว้ข้างหลัง ๒) โครงสร้างพื้นฐานในระดับชุมชนที่ไม่เพียงพอ และ ๓) พฤติกรรม รูปแบบ วิธีการดำรงชีวิตดั้งเดิมของคนในชุมชนริมชายฝั่ง

### สหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก (APPU)

ในฐานะที่เป็นอีกประเด็นปัญหาหนึ่งที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการบรรลุ SDGs การจัดการขยะทะเลเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยในการบรรเทาปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเช่นกันที่รัฐสภาระหว่างประเทศจะเป็นพื้นที่ในการอภิปราย ตลอดจนเรียกร้องให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ดำเนินการอย่างเร่งด่วน โดยพบว่า APPU มีบทบาทอย่างมากในการผลักดันแนวคิดเพื่อจัดการขยะทะเล ซึ่งแม้ว่าการแพร่ระบาดของ COVID-19 จะลดการท่องเที่ยวของประชาชนในประเทศและในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก รวมถึงทำให้ประชาชนปรับเปลี่ยนวิถี

ชีวิตใหม่ (new normal) แต่ไม่ได้หมายความว่าขยะจะลดลง เพราะประชาชนต้องอยู่บ้านและทำงานที่บ้านมากขึ้น การสั่งอาหารออนไลน์จึงเพิ่มมากขึ้น ยังผลให้มีกาทิ้งขยะเพิ่มมากขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single-use plastic) เช่น แก้วพลาสติกใส่เครื่องดื่ม บรรจุภัณฑ์พลาสติก หลอดพลาสติก กล่องอาหารจากการซื้อกลับบ้าน และชิ้นส่วนพลาสติก หากมีการจัดการขยะที่ไม่ถูกต้อง อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล รวมทั้งเป็นอันตรายต่อมนุษย์ สิ่งมีชีวิต และระบบนิเวศเป็นอย่างดีมีนัยยะสำคัญ โดยขยะพลาสติกที่ทิ้งบนบกสามารถไปสู่แม่น้ำ ลำคลอง แหล่งน้ำต่าง ๆ ตามกระแสน้ำฝน และไหลลงสู่ท้องทะเล ซึ่งพลาสติกเหล่านี้ได้แตกออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย หรือเรียกว่าเป็นไมโครพลาสติก และนาโนพลาสติก และไม่สามารถย่อยสลายและลอยตัวอยู่ในน้ำทะเล จนทำให้อาจมีการปนเปื้อนของพลาสติกขนาดเล็กในอาหารทะเลบริเวณชายฝั่งทะเลได้ต่อไป กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้ให้ข้อมูลว่าร้อยละ ๘๐ ของขยะทะเลมีต้นทางมาจากบนบก โดยมาจากครัวเรือนและประชาชน ระหว่างทางคือการบริหารจัดการขยะทั้งกระบวนการ ขณะที่ปลายทางคือแม่น้ำ ลำคลอง ซึ่งเป็นเสมือนสายพานลำเลียงขยะที่เล็ดลอดออกมาจากระหว่างทางลงสู่ทะเลและมหาสมุทร

การลดขยะทะเลในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกเป็นประเด็นที่หลายองค์กรในภูมิภาคนี้กำลังให้ความสนใจและร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่ง APPU ได้เคยกำหนดหัวข้อหลัก “**ประชาธิปไตยแห่งท้องทะเลและภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่ยั่งยืน (Oceans of Democracy and a Sustainable Indo-Pacific)**” ในคราวการประชุมคณะมนตรีสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ ๘๓ และการประชุมสมัชชาใหญ่ของ APPU ครั้งที่ ๔๙ ณ ไทเป ไต้หวัน เมื่อปี ๒๕๖๒ และได้มีการรับรองข้อมติเพื่อผลักดันให้ประเทศสมาชิกร่วมกันนำไปปฏิบัติใช้และร่วมมือกันแก้ไขปัญหา โดยมีข้อมติที่เกี่ยวกับขยะทะเล อาทิ **ข้อมติว่าด้วยการเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิกทั้งหมดสนับสนุนและดึงดูดความช่วยเหลือด้านเทคนิคและการเงินเพื่อแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การกำจัดขยะบรรจุภัณฑ์พลาสติกบนพื้นดินและมหาสมุทรที่กำลังเติบโตขึ้นและเป็นต้นเหตุของอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาวของภูมิภาค (A resolution encouraging member entities of the Asian-Pacific Parliamentarians' Union to seek, promote, and attract technical and financial assistance for collaborative solutions to address the growing disposal issues of plastic containers and bags on land and in our oceans, posing long lasting environmental hazard in our region)** เสนอโดยปาเลา เน้นย้ำถึงการจัดตั้งโครงการริโซเคิลที่มีภารกิจในการลดการนำกลับมาใช้ใหม่ และริโซเคิลผลิตภัณฑ์พลาสติก ซึ่งต้องอาศัยความพยายามร่วมกันของภูมิภาคในการจัดการปัญหาที่กำลังขยายตัวและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ กระบวนการผลิตภัณฑ์พลาสติกจะต้องใช้น้ำมันดิบเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเร่งการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ส่งผลเสียต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จึงต้องมีกฎและข้อห้ามต่าง ๆ ในการควบคุมการจำหน่ายและบรรจุภัณฑ์พลาสติกเพื่อคุ้มครองสุขภาพความปลอดภัยและสวัสดิการของประชาชน โดยควรส่งเสริมให้ผู้บริโภคใช้ถุงหรือกระเป๋ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ **ข้อมติว่าด้วยขยะพลาสติกทางทะเล (A resolution on Marine Plastic Litter)** กล่าวถึงภาวะเร่งด่วนในการจัดการกับประเด็นขยะในทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งขยะพลาสติกในทะเลและพลาสติกขนาดเล็กซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล การดำรงชีวิต สุขภาพมนุษย์และอุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงควรระลึกถึง

มาตรการที่จำเป็นเพื่อจัดการปัญหา ทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ โดยตระหนักถึง SDGs เป้าหมายที่ ๑๔ และกรอบการดำเนินงานด้านขยะพลาสติกในทะเล ซึ่งเอื้ออำนวยให้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ต่อปัญหาขยะพลาสติกในทะเล ดังนั้น จึงเรียกร้องให้ดำเนินการในระดับชาติที่เหมาะสมโดยเร็ว รวมถึงการให้ความร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศ เพื่อการป้องกันและลดการปล่อยขยะพลาสติกและพลาสติกขนาดเล็กลงสู่มหาสมุทร ตลอดจนเรียกร้องให้ผู้ปฏิบัติทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องแลกเปลี่ยนความรู้ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี และมีนวัตกรรม ด้านนโยบายรัฐบาลในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ กิจกรรมการวิจัยและการพัฒนาที่ไม่ใช่ของรัฐ เทคโนโลยีการรีไซเคิลพลาสติก และการใช้วัสดุทางเลือก และ**ข้อมติว่าด้วยการเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิกร่วมกันปกป้องและขนย้ายขยะทางทะเลและจัดการแหล่งขยะอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรักษาสีน้ำเงินและสิ่งแวดล้อมทางทะเล (A Resolution urging APPU member states to jointly prevent and remove marine debris, and effectively manage marine waste sources to protect the marine environment)** กล่าวถึงประเทศสมาชิก APPU ส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นหมู่เกาะและได้รับผลกระทบจากขยะทะเล ขณะที่การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล และการป้องกันและลดผลกระทบของขยะทะเล เป็นประเด็นข้อกังวลระดับโลก ดังนั้น จึงเรียกร้องให้ประเทศสมาชิก APPU ร่วมกันป้องกันและกำจัดขยะทะเล และควบคุมขยะบนพื้นดินอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล และให้มีการจัดสัมมนาด้านขยะทะเล เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเทคนิควิธีการที่ประสบความสำเร็จ และส่งเสริมความร่วมมือที่มากขึ้นในการสนับสนุนสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างยั่งยืน

### องค์กรผู้นำสตรีทางการเมือง (WPL)

องค์กรผู้นำสตรีทางการเมือง (Women Political Leaders – WPL) ในฐานะองค์กรอิสระด้านเครือข่ายสมาชิกรัฐสภาสตรีระหว่างประเทศ ได้จัดการประชุมผู้นำสตรีระดับโลก (Reykjavik Global Forum - Women Leader) ร่วมกับรัฐบาลและรัฐสภาสาธารณรัฐไอซ์แลนด์ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ ณ กรุงเรคยาวิก สาธารณรัฐไอซ์แลนด์ โดยที่ประชุมได้มีการสนทนาแลกเปลี่ยน (Leader Talks) ซึ่งผู้แทนรัฐสภาไทยได้ร่วมอภิปรายภายใต้หัวข้อ **Promoting sustainable blue economy with a gender lens in Asia** สะท้อนบทบาทของไทยในแนวทาง “เศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy)” ซึ่งเป็นวาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน และขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจเติบโตควบคู่ไปกับการดูแลรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน พร้อมกล่าวถึงแนวทางระบบการจัดการขยะพลาสติก แนวทางการจัดการปัญหาทำประมงที่ผิดกฎหมาย (IUU Fishing) และประเด็นความเท่าเทียมระหว่างเพศในธุรกิจการประมง เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงในธุรกิจประมง นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อบรรลุ SDGs เป้าหมายที่ ๑๔ ด้วยการใช้นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน และขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจเติบโตควบคู่ไปกับการดูแลรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน เนื่องจากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเลเป็นทรัพยากรที่มนุษยชาติทุกคนต่างใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากเกิดมลพิษขึ้นจะล้นหลามและแพร่กระจายไปสู่ที่อื่น ๆ ได้

## ➤ การริเริ่มทางการเงินเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

ท่ามกลางกระแสการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งแพร่หลายอย่างกว้างขวางในขณะนี้ เรื่องหนึ่งที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ และส่งผลกระทบต่อการบรรลุ SDGs ของโลก ได้แก่ “**การธนาคารเพื่อความยั่งยืน**” หรือ “**Sustainable Banking**” ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทย (๒๕๖๒) ได้ให้นิยามของการธนาคารเพื่อความยั่งยืนไว้ว่าเป็นการธนาคารที่มุ่งเน้นการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจและสังคมในระยะยาวมากกว่าผลตอบแทนในระยะสั้น โดยดำเนินการด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และอยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดี นอกจากนี้ “**การเงินที่ยั่งยืน**” หรือ “**Sustainable Finance**” คือ การจัดสรรการเงินและผลิตภัณฑ์บริหารความเสี่ยงให้กับโครงการและธุรกิจที่ส่งเสริมและไม่บั่นทอนความเจริญทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความยุติธรรมทางสังคม ซึ่งนิยามนี้มีทั้งมิติของการเสริมสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของธนาคาร มิติของการช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมิติทางสังคมที่คำนึงถึงความยุติธรรมและยังครอบคลุมการช่วยส่งเสริมสวัสดิการชุมชน หรือช่วยลดความเหลื่อมล้ำอีกด้วย

## สมัชชารัฐสภาเอเชีย (APA)

ในการประชุมคณะกรรมการว่าด้วยเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืนของ APA เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ซึ่งจัดขึ้นแบบเสมือนจริง (Virtual meeting) โดยรัฐสภาบาร์เรน คณะผู้แทนรัฐสภาอาเซียน ใน APA ได้เสนอแนวคิดเพื่อกำหนดกลยุทธ์ระยะยาวในการรับมือกับปัญหาสิ่งแวดล้อม อาทิ ความแห้งแล้ง ไฟป่า มลพิษทางอากาศ ความเสื่อมโทรมของที่ดิน ความเสื่อมโทรมของพืชและสัตว์ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย ในการที่จะบรรลุการพัฒนาอย่างยั่งยืนในด้านนี้ จำเป็นต้องระดมทุนจำนวนมากเพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น จึงได้เสนอร่าง**ข้อมติว่าด้วยความริเริ่มทางการเงินเพื่อพัฒนาสภาพภูมิอากาศในภูมิภาคเอเชีย (Draft Resolution on Asian Climate Financial Initiative - ACFI)** สรุปสาระสำคัญได้ว่า ความริเริ่มทางการเงินเพื่อพัฒนาสภาพภูมิอากาศในภูมิภาคเอเชียได้รวบรวมหลักการ แนวทางความตั้งใจและการดำเนินการร่วมกันของทุกประเทศของสมัชชารัฐสภาเอเชียเกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนเพื่อการเติบโตสีเขียวอย่างยั่งยืนในเอเชีย เพื่อสร้างศูนย์ข้อมูลและระเบียบวิธีระหว่างประเทศของ ACFI โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลและการสนับสนุนด้านระเบียบวิธีสำหรับการพัฒนาระบบการเงินสีเขียวภายในประเทศสมาชิก APA และจัดการตรวจสอบรับรองและบำรุงรักษา การลงทะเบียนร่วมของตราสารการเงินสีเขียว โดยให้รัฐบาลของประเทศสมาชิก APA พิจารณาความเป็นไปได้ในการสร้างศูนย์ข้อมูลและระเบียบวิธีของ ACFI เป็นสถาบันถาวรสำหรับการดำเนินการตามความริเริ่มนี้บนพื้นฐานของข้อตกลงระหว่างรัฐบาล และร่าง**ข้อมติว่าด้วยการรับรองแผนปฏิบัติการในการสนับสนุนมาตรการเพื่อกระตุ้นการเงินสีเขียว (Draft Resolution on Adopting a Road Map Providing for Measures to Stimulate Green Finance)** ข้อมติได้กล่าวถึงการสนับสนุนการจัดตั้ง ACFI จึงได้เรียกร้องให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียสนับสนุนความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในแนวทางต่าง ๆ เช่น ลดกิจกรรมของมนุษย์ที่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ลดการใช้ การบริโภค หรือการขายก๊าซไฮโดรคาร์บอนภายในประเทศ การฟื้นฟูและรักษาสภาพป่า การปลูกต้นไม้เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ลดภาวะเรือนกระจกและภาวะโลกร้อนจากภาคการเกษตร โดยเปลี่ยนแปลงไปใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ดังนั้น สมัชชารัฐสภาเอเชียหวังว่า ความคิดริเริ่มเกี่ยวกับแนวทาง

การเงินเพื่อพัฒนาสภาพภูมิอากาศในภูมิภาคเอเชียจะผลักดันให้เกิดความร่วมมือเพื่อพัฒนาระบบการเงินสีเขียวภายใต้การกำกับดูแลของคณะที่ปรึกษาของสมัชชารัฐสภาเอเชีย

### ➢ รัฐสภาไทยกับการผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยประสบกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากภัยจากธรรมชาติและเกิดจากการกระทำของมนุษย์มายาวนานจนถือว่าเป็นปัญหาคลาสสิก โดยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ปัญหาฝุ่นควัน ปัญหาน้ำท่วม ปัญหามลพิษ ปัญหาการลักลอบค้าสัตว์ผิดกฎหมาย ปัญหาโรงไฟฟ้า ปัญหาการบุกรุกป่าสงวน ปัญหาขยะทะเล ล้วนแล้วแต่ส่งผลในเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม และมีแนวโน้มที่ปัญหาจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ยังไม่นับรวมปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งถือเป็นภาพใหญ่ที่ในทางวิทยาศาสตร์ได้พิสูจน์แล้วว่า มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนต่างมีความพยายามที่จะเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา อาทิ การออกกฎหมาย นโยบาย มาตรการ การจัดโครงการ การตั้งองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมและการสร้างความร่วมมือในระดับต่าง ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาในระยะยาวให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ในส่วนนี้ จึงขอเสนอความพยายามของประเทศไทยในการออกหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ในรูปของกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมหลายฉบับ โดยเฉพาะในปี ๒๕๓๕ ได้มีการปรับปรุงกฎหมายสิ่งแวดล้อมครั้งใหญ่โดยได้ออกพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ต่าง ๆ มาใช้แทนกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เดิม พ.ร.บ. ดังกล่าว ได้แก่ ๑) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ๒) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ๓) พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ ๔) พ.ร.บ. สาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และ ๕) พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ สำหรับ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ นับว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่ตราขึ้นเพื่อยกเลิก พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๑๘ สารของกฎหมายดังกล่าวระบุถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบรอบด้าน ทั้งมลพิษทางน้ำ ทางอากาศ และทางเสียง ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้วย นอกจากนี้ พ.ร.บ. ฉบับนี้ยังมีความพยายามสร้างความเป็นเอกภาพในการบังคับใช้กฎหมายด้วยการให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายนี้ ควบคุมดูแลว่ามีการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ อย่างจริงจัง

ล่าสุด ประเทศไทยได้มีความพยายามในการผลักดันกฎหมายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นการเฉพาะ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ยกร่าง พ.ร.บ. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... หรือ “กฎหมายโลกร้อน” เพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และดำเนินมาตรการเพื่อลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกภายในประเทศให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตลอดจนการกำหนดนโยบายและแผนเพื่อยกระดับความสามารถในการปรับตัวและฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลในการบริหารจัดการปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย และความร่วมมือกับนานาประเทศในการลดปริมาณการสะสมของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศของโลก โดยร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (กนภ.) แล้ว และ

เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๕ สำหรับ พ.ร.บ. ฉบับดังกล่าว ประกอบด้วย ๕๖ มาตรา โดยแบ่งเป็นหมวด ดังนี้

บทบัญญัติก่อนเริ่มบทบัญญัติเนื้อหา: มาตรา ๑ - ๖ มีเนื้อหาเกี่ยวกับชื่อของร่างกฎหมาย วันที่จะบังคับใช้ การยกเลิกกฎหมายอื่น ๆ บทนิยาม และผู้รักษาการหรือผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามร่างกฎหมายนั้น ๆ โดยจะมีลำดับมาตรา ดังนี้

หมวด ๑ บททั่วไป: มาตรา ๗ - ๑๑ มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนตามกฎหมาย การจัดการ ด้านงบประมาณการส่งเสริมการดำเนินงานตามกฎหมาย

หมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ: มาตรา ๑๒ - ๒๐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ กลไกการทำงานของคณะกรรมการ และสำนักงานเลขานุการ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือ สผ.)

หมวด ๓ แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ: มาตรา ๒๑ - ๒๔ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำ กำกับดูแล ติดตามประเมินผล และกรอบระยะเวลา ทบทวนแผน

หมวด ๔ ข้อมูลก๊าซเรือนกระจก: มาตรา ๒๕ - ๓๐ มีเนื้อหาเกี่ยวกับฐานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกของประเทศ อำนาจหน้าที่ รูปแบบการรายงานและจัดการข้อมูลของหน่วยงานรัฐ และการรักษา ความลับข้อมูลของเอกชน

หมวด ๕ การลดก๊าซเรือนกระจก: มาตรา ๓๑ - ๓๔ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำ กำกับดูแล ติดตามประเมินผล และกรอบระยะเวลา ทบทวนแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ

หมวด ๖ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มี ๒ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑: มาตรา ๓๕ - ๓๙ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการคาดการณ์และประเมินความเสี่ยง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ส่วนที่ ๒: มาตรา ๔๐ - ๔๕ มีเนื้อหาเกี่ยวกับแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

หมวด ๗ มาตรการส่งเสริมการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ: มาตรา ๔๖ - ๔๗ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงิน ผ่านกองทุนสิ่งแวดล้อมและการจัดการเงินสนับสนุน

หมวด ๘ บทกำหนดโทษ: มาตรา ๔๘ - ๕๓ มีเนื้อหาเกี่ยวกับค่าปรับทางปกครอง กลไกการเปรียบเทียบปรับ และการบังคับ การตามกฎหมาย

บทเฉพาะกาล: มาตรา ๕๔ - ๕๖ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีการใช้กลไกคณะกรรมการนโยบายและแผน กฏ ระเบียบ และการดำเนินการที่มีอยู่ไปพลางก่อนบังคับการตามกฎหมาย

ร่างกฎหมายโลกร้อนนับว่าเป็นเรื่องใหม่ประเทศไทยที่มุ่งหวังให้มีกลไกการตรวจวัดและจัดเก็บข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลจากเอกชนอย่างเป็นระบบ และยังพบอุปสรรค คือ ภาคอุตสาหกรรมไม่มีการจัดเก็บการปล่อยก๊าซเป็นสัดส่วน อีกทั้งยังห่วงเรื่องความลับของข้อมูลตลอดจนเป็นผลเสียต่อการค้า จึงจำเป็นต้องตรากฎหมายฉบับนี้ขึ้น เพื่อให้หน่วยงานรัฐสามารถใช้อำนาจใน



การเก็บข้อมูลได้เพื่อนำไปสู่การลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวของประชาชนและระบบเศรษฐกิจและสังคมต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ดี นักวิชาการและนักธรรมชาติวิทยาสิ่งแวดล้อมมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เพิ่มเติม โดยศุภวิชญ์ พวงสุวรรณ (๒๕๖๕) มีความเห็นว่าร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ควรได้รับการปรับปรุงเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญ ได้แก่ ๑) ประเด็นเรื่องการไม่ใส่พันธกรณีของกฎหมายระหว่างประเทศที่อนุวัติการและประเด็นเรื่องความสับสนว่าอนุวัติการกฎหมายระหว่างประเทศฉบับใด ๒) ปัญหาเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลก๊าซเรือนกระจก แต่ไม่พบว่าเมื่อได้ข้อมูลแล้ว จะทำอย่างไรให้เกิดการลดก๊าซเรือนกระจกเป็นผลสัมฤทธิ์ โดยสังเกตได้จากกฎหมายหลายประเทศมีการกำหนดกลไกการซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (คาร์บอนเครดิต) อันเป็นกลไกการลดก๊าซเรือนกระจกที่ใช้แพร่หลายทั่วโลกแต่ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีกำหนดไว้ ทั้งที่เป็นกลไกที่บัญญัติอยู่ในพิธีสารเกียวโตและความตกลงปารีส ๓) ปัญหาเรื่องการส่งเสริมการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกำหนดแต่เพียงการขอรับเงินทุนสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยเห็นว่าควรเพิ่มมาตรการส่งเสริมอื่น ๆ ได้ เช่น การใช้มาตรการทางภาษีเข้ามาส่งเสริม เป็นต้น นอกจากนี้ การขอรับเงินทุนสนับสนุนในร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ก็มีส่วนที่ซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

ปัจจุบัน ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... ยังไม่ได้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของรัฐสภา โดยเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๕ คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบในหลักการและมอบหมายให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาต่อไป

## บทสรุป

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาระดับโลกที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ทั้งนี้ ไม่ใช่แค่การสร้างความตระหนักใน “วันสิ่งแวดล้อมโลก” วันที่ ๕ มิถุนายนของทุกปีเท่านั้น แต่ทุกภาคส่วนต้องช่วยกันลงมือปฏิบัติ เพราะปัญหาสิ่งแวดล้อมมีหลายมิติและไม่สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้น หากทุกคนมีจิตสำนึกว่าเราเป็นหนึ่งในผู้สร้างมลพิษขึ้นมาจนกระทั่งทำลายสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติให้เสื่อมโทรม แล้วใครจะเป็นผู้ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่สภาพที่ดีขึ้น คำตอบที่ทำได้ง่ายที่สุดคือ เราทุกคนจะต้องช่วยกันเสียตั้งแต่วันนี้ เพื่อให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษลดลงได้มากสำหรับการดำเนินชีวิตของลูกหลานในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการขยะทะเล และการริเริ่มทางการเงินเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นเพียงตัวอย่างที่ทีมงานหยิบยกขึ้นมาสะท้อนให้เห็นความพยายามในการร่วมมือกันขององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผ่านการเสนอแนวความคิดในข้อคิดฉบับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาลดจนจัดทำกฎหมายของแต่ละประเทศต่อไป เป็นที่น่ายินดีที่ประเทศไทยได้ผลักดันกฎหมายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือ “กฎหมายโลกร้อน” เป็นการเฉพาะ ซึ่งความคืบหน้าในขณะนี้อยู่ในระหว่างการเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเป็นลำดับต่อไป

จะเห็นได้ว่าการแก้ไขปัญหาล้างแฉ้วลลอมถือเป็นวาระของลลอก (Global Agenda) ที่เชื่อมโยงกับ SDGs ซึ่งทุกประเทศมุ่งเน้นให้ควมสำคัญ เพื่อให้อุขภพของลลอกใบนี้ตลอดจนคุณภาพชีวิตของคณบณลลอกดีขึ้น ล้างแฉ้วลลอมถือเป็นควมรับผิดขอบร่วมนกันของทุกฝ่ฝยที่ตกลงร่วมนกันว่าจะทำให้อ SDGs บรรลุลผลสำเร็จได้ภพใน ปี ๒๕๗๓ ทั้งนี้ ปัญหควมไม่ย้งยีนเป็นผลสืบเนื่องจากควมไม่สมดุระหว่างธรรมขติ เศรษฐกิจ และพหุติกรรมของมนุขย์ ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดที่จะบรรลุลการแก้ไขปัญหาล้างแฉ้วลลอมได้ย้งยีน คือ ควมร่วมนมือกันของทุกภคส่วนทั้งภครัฐภค ภคนิตบัญญัติ และองคร์ภคประขาสังคค ในการสณสร้งควมตระหนักรู้ควมเข้ใจต่อเป้าหมายการพัฒนที่ย้งยีนให้แก่ประขานทุกคนและทุกระดับเพื่อให้อรับรู้อได้ถึงความเป็นเจ้าของการพัฒนที่ย้งยีน (Ownership of the SDGs)

สิ่งสำคัญที่สุดในการจัดการกับปัญหาล้างแฉ้วลลอม คือ การเชื่อมโยงระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและทุกภคส่วน ตลอดจนองคคพพต่ง ๑ ในการแสวงหวิธีกรใดที่จะเสริมสร้งควมตระหนักรู้ของ SDGs ไปสู่ประขาน เพื่อให้ประขานสามารถปรับตัวได้อันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกคนในวันข้งหน้า และเพื่อแก้ไขปัญหาล้างแฉ้วลลอมอย่งจริงจ้ง โดยรัฐสภในฐนฐนสถบ้นนิตบัญญัติที่พร้อมทำหน้ที่เชื่อมโยงประขานและรัฐภคผ่านการลงพ้ที่ของสมชกรรัฐสภ และนำข้อมูลควมต้องการของประขานและข้อติดข้ตปัญหาต่ง ๑ มารู้การปรับปรุ้งแก้ไขกฎหมายหรือการจ้ดสรรบประมณต่อไป

จากที่กล่าวมท้งหมต สณมสรุบได้ว่ รัฐสภไทยได้ให้ควมสำคัญเกี่ยวกับเรื่องล้างแฉ้วลลอม โดยผลักต่นประเด้นด่งกล่าวในเวทีการประชุมนองคกรรัฐสภระหว่างประเทศในกรอบเฉพาด้นการเปลี่ยนแปลงสภพภูมิอภคในกรอบการประชุมนต่ง ๑ ทั้งในระดับภูมิภคและระดับลลอก ทั้งย้งได้แลงเปลี่ยนเรียนรู้อแนวปฏิบัติที่ดีต่อประขมรัฐสภระหว่างประเทศในการผลักต่นการจ้ดการปัญหา เพื่อเป็นแบบอย่งของการดำเนินกรที่อจจะเป็นประโยชน์ต่อรัฐสภมิตรประเทศ และที่ผ่านมได้สนบสนุนเรื่องด่งกล่าวโดยการตรากฎหมายที่สำคัญ รวมถึงกรติดตามการดำเนินกรโดยคณกรรมชกร/อนุกรมชกรที่เกี่ยวข้งของท้งสองสภ

-----

## รายการอ้างอิง

### สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2565). *บันทึกสถานการณ์ : การขับเคลื่อนโมเดลเศรษฐกิจ BCG ในเวทีเอเปค*. (ออนไลน์).

<https://www.youtube.com/watch?v=CNf46pylyfA>

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2564). “ขยะทะเล” ขยะที่ไม่ได้มาจากทะเล.

สืบค้นจาก <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/31/iid/22309>

กรมอุตุนิยมวิทยา. (2565). *ภาวะเรือนกระจก (Greenhouse effect)*. สืบค้นจาก

<http://climate.tmd.go.th/content/article/10>

ทีดีอาร์ไอ. (2564). *ขยะทะเล วาระชาติต้องไม่ละเลยชุมชน*. สืบค้นจาก

[https://tdri.or.th/2021/06/world\\_oceanday/](https://tdri.or.th/2021/06/world_oceanday/)

ธนาคารกรุงเทพ. (2564). *Bnomics. Green Economy & BCG Economy อนาคตของเศรษฐกิจเพื่อการเติบโตไปด้วยกันอย่างยั่งยืน*. สืบค้นจาก <https://www.bnomics.co/economics-green-economy-bcg-economy/>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). *การเงินเพื่อความยั่งยืน (The Rise of ESG and Green Finance)*.

สืบค้นจาก

[https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Documents/PhraSiam0562/BOT%20MAG%205-62\\_22-25%20The%20Knowledge%20-%20Sustainable.pdf](https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Documents/PhraSiam0562/BOT%20MAG%205-62_22-25%20The%20Knowledge%20-%20Sustainable.pdf)

ภัทรวรรณ กลางณรงค์. (ม.ป.ป.) *กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย*. สืบค้นจาก

<https://sites.google.com/site/lawoflife16/home/prathesthai>

รวม 10 สถานการณ์สิ่งแวดล้อม ปัญหาการราคาซังในไทยที่ต้องมองการณ์ไกลได้แล้ว. (2565). *สปริงนิวส์*.

สืบค้นจาก <https://www.springnews.co.th/spring-life/818745>

วัชรพงศ์ รตีสุขพิมล. *เศรษฐกิจสีเขียว Green Economy (ตอนที่ 2). ฐานเศรษฐกิจ*.

สืบค้นจาก <https://www.thansettakij.com/columnist/406073>

ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move). (2565).

*Climate Change และผลกระทบต่อผู้หญิงในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-๑๙*.

สืบค้นจาก

<https://www.sdgmovement.com/2022/03/18/sdg-updates-effects-of-climate-change-on-women-in-covid19-situation/>

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2553). *ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนากระบวนการนิติบัญญัติไทย*. สืบค้นจาก

[https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub\\_Jun/1interview/IN33\\_jul\\_7\\_5.pdf](https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/1interview/IN33_jul_7_5.pdf)

- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2564). *รองนายกรัฐมนตรี พลเอก ประวิตร อนุมัติ (ร่าง) พ.ร.บ. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยกกระตือรือร้นการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ของไทย*. สืบค้นจาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/39498>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). *รายงานการประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ 37*. สืบค้นจาก [https://cdc.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament\\_parcy/download/article/article\\_20170125153819.pdf](https://cdc.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20170125153819.pdf)
- \_\_\_\_\_. (2562). *รายงานการประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ 40*. สืบค้นจาก [https://cdc.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament\\_parcy/download/article/article\\_20191108135112.pdf](https://cdc.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20191108135112.pdf)
- \_\_\_\_\_. (2564). *รายงานการประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ 42*. สืบค้นจาก [https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament\\_parcy/ewt\\_dl\\_link.php?nid=81453&filename=interparliament2](https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=81453&filename=interparliament2)
- อรรวรรณ สุขโข. 5 พรรคการเมือง ไม่ค้าน หากผลักดันกฎหมายสิ่งแวดล้อม. *ไทยพีบีเอส*. สืบค้นจาก <https://theactive.net/news/20201214-2/>

## Electronic Media

- Asian Parliamentary Assembly. (2019). *Resolution on Adopting a Road Map Providing for Measures to Stimulate Green Finance*. Available from : <https://www.asianparliament.org/documentgroup/resolutions-2019/102/1/view/>
- \_\_\_\_\_. (2021). *Resolution on Asian Climate Financial Initiative*. Available from : <https://www.asianparliament.org/uploads/Events/2021/1-%20Standing%20Committee%20on%20Economic%20and%20Sustainable%20Development%202021%20Bahrain/8.Draft%20Resolution%20on%20Asian%20Climate%20Financial%20Initiative.pdf>
- Inter-Parliamentary Union. (2009a). *Climate change, sustainable development models, and renewable energies*. Available from : <http://archive.ipu.org/conf-e/120/120-2.htm>
- \_\_\_\_\_. (2009b) *Parliamentary Meeting on the occasion of United Nations Climate Change Conference*. Available from : <http://archive.ipu.org/splz-e/cop15.htm>
- \_\_\_\_\_. (2014) *Towards risk-resilient development : Taking into consideration demographic trends and natural constraints*. Available from : <http://archive.ipu.org/conf-e/130/res-2.htm>
- \_\_\_\_\_. (2015) *Parliamentary Meeting on the occasion of United Nations Climate Change Conference*. Available from : <http://archive.ipu.org/splz-e/cop21.htm>

- \_\_\_\_\_. (2016). *Parliamentary action plan on climate change*. Available from : <https://www.ipu.org/resources/publications/reference/2016-07/parliamentary-action-plan-climate-change>
- \_\_\_\_\_. (2018). *Global trends in climate change legislation and litigation : 2018 snapshot*. Available from : <https://www.ipu.org/resources/publications/reports/2018-05/global-trends-in-climate-change-legislation-and-litigation-2018-snapshot>
- \_\_\_\_\_. (2021) *Parliamentary Meeting at the 26th United Nations Climate Change Conference (COP26)*. Available from <https://www.ipu.org/event/parliamentary-meeting-26th-united-nations-climate-change-conference-cop26>
- \_\_\_\_\_. (2022a). *144th Assembly and related meetings*. Available from : <https://www.ipu.org/event/144th-assembly-and-related-meetings>
- \_\_\_\_\_. (2022b). *Climate change – Let us not cross the line*. Available from : <https://www.ipu.org/sites/default/files/documents/item-8-emerg-item-e.pdf>
- \_\_\_\_\_. (2022c). *Healthy planet*. Available from : <https://www.ipu.org/our-impact/sustainable-development/healthy-planet>
- \_\_\_\_\_. (2022d) *Strategy 2022-2026*. Available from : <https://www.ipu.org/resources/publications/about-ipu/2022-01/strategy-2022-2026>
- \_\_\_\_\_. (2022e) *Sustainable Development*. Available from : <https://www.ipu.org/our-impact/sustainable-development>

## หนังสือ

- สำนักงานคณะกรรมการรัฐสภาระหว่างประเทศ, กลุ่มงานกิจการพิเศษ (2561). *รายงานการประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ 26* กรุงเทพฯ: สำนักงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- \_\_\_\_\_. (2562). *รายงานการประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ 27* กรุงเทพฯ: สำนักงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- \_\_\_\_\_. (2563). *รายงานการประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ 28* กรุงเทพฯ: สำนักงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- \_\_\_\_\_. (2564). *รายงานการประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ 29* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- คณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา. (2564). *ผลการปฏิบัติตามข้อตกลงการประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ 42*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.